

Feliz Navidad

AISTÈ ŠOPA

Feliz Navidad

Aistė Šopa

I dalis

Niekaip nepriprantu prie Lietuvos šalčio. Atrodo storiau apsirengti neįmanoma: kojos kailiniuose auliniuose, po džinsais šimtadeninės pėdkelnės, pūkinė striukė, pirštuotos pirštinės (ant viršaus kumštinės), ant galvos vilnonė kepurė su juokingu bumbulu, o mane vis tiek krečia drebulys. Labiausiai šąla nosies galiukas, tikriausiai jau mėlynas. Kad taip greičiau į darželį. Ten bent kol Reinaldą suruošiu, radiatorių prikaitintoj patalpoj sušilsiu. Pakeliui dar viena šilta stotelė – parduotuvė, ir tada jau namai. Keista, kad tą nedidelį butą, kurį išsinuomavau Kaune prieš tris mėnesius, jau pradėjau vadinti namais.

Prie pat durų į darželį susiduriu su auklyte.

– Laba diena, a, Reinaldo mamytė! Žinokit jūsų vaikas ir toliau beveik nešneka, su kitais vaikais nebendruoja, vienas pats kamputyje žaidžia, – uždariusi šiltą įėjimą man prieš nosį pasakoja ji. Jei aš vos suprantu jos greitakalbę, tai kur ten mano sūnui...

– Ačiū, kad pasakėt, jam dar adaptacija, sunku lietuvių kalbą suprasti.

– Jau ketvirtas mėnuo eina, žodį vieną kitą turėtų mokėti, galėtų ir draugų jau susirasti.

Linkteliau jai, bet nieko nebeatsakau. Žinau sūnaus problemą. Net ne problemą, o būdą. Jis vienišius. Ir Venesueloje toks buvo. Tylenis, kaip ir jo tėtis. Kas mane tiesiog siutindavo. Kuo toliau, tuo labiau įsitikinu, kad visi vyriškos lyties lietuviai tokie.

– Reinaldas dar neatnešė Kalėdinės dekoracijos, – dar vienas nedraugiškas balsas pasigirsta man įžengus į grupę, – mes jau norim darželį papuošti, – auklėtoja net ne-sivargina išlįsti iš savo mėgiamos vietos prie kompiuterio.

Užtat mano juodaplaukis berniukas, sėdintis prie vaikiško stalo atsisuka, jo akys sužiba išvydus mamą, bet iškart prie manęs nepuola, tvarkingai sudeda žaisliukus ir pritraukęs kėdę prie stalo, pagaliau atšlepsi. Mes apsikabinam ir nejučia suprantu kaip per dieną jo ilgėjausi. Koks jis man reikalingas, čia, šaltoje, svetimoje šalyje.

Atsisveikinę su auklėtoja ir grupiokais einam pirkti nusipelnyto „kažko skanaus“ (esu jam pažadėjusi už darželio lankymą atsidėkoti saldžiomis dovanėlėmis). Nes šiaip darželio jis nemėgsta, mieliau sėdėtų su manim namie, o gal net vienas būtų, kad tik kuo mažiau reikėtų kalbėti. Bet man reikia dirbti.

– Tai iš ko darysim tą dekoraciją? – klausiu sūnaus kai jau esam parduotuvėje.

– Auklėtoja sakė, kad iš antrinių žaliavų.

– Tai gal iš popierinių puodelių suklijuojam sniego senį? – klausiu aš jo, jau išnaršiusi tuo klausimu internetą.

– Bet jei nupirksi naujus puodelius, jie bus nenaudoti ir gausis, kad mes tik dar labiau suteršim gamtą. Reikia nepirkti, o iš namų kažką panaudoti, – žinovo balsu dėsto man penkiametis. Mokslukas, jau dabar matyti.

Prie kasos nepasitikėjimo kupinom akim mane nužvelgia apsauginis. Kaip tik tamsesnio gymio, taip ir galvoja, kad apsivogsiu. Daugumoj parduotuvių taip. Būna, kad išverčiu akis ir ispaniškai paklausiu „Ko vėpsai?“, bet šiandien ne ta nuotaika. Sumoku už prekes, paimu sūnų už rankos ir abu per šaltį keliaujam namo. Kad bent sniego būtų (jo dar gyvenime nemačiau), bet ne, yra tiesiog šalta, gal kokie minus trys laipsniai. Lietuviai sako gruodžio pradžia tai normalu, o aš čia vykdamą to nesitikėjau. Apskritai, mažai ką ir galvojau prieš apsisprendama išvykti. Man tereikėjo kažkaip Reinaldą ir pačią save gelbėti nuo bado. Venesueloje socioekonominė, humanitarinė, politinė, ir visokia, kokia tik gali būti krizė, tęsiasi jau nuo 2017–ųjų. Nuo sūnaus gimimo, o po skyrybų su jo tėvu Robertu, dar sunkiau man buvo galą su galu sudurti. Viena laimė, kad Roberto seneliai buvo karo pabėgėliai iš Lietuvos, tad per jo kraujo ryšį ir Venesuelos lietuvių perkėlimo programą galėjome atvykti čia. Buvo vidurvasaris, kai atskridome, tai klimato pokyčius pradėjome jausti ne iškart.

Namie apieškomė visus stalčius ir spinteles, bandydami surasti kokių priemonių kalėdinei dekoracijai kūrybiškai atlikti. Kai jau atrodo šauna man į galvą gera mintis, pasigirsta telefono skambutis. Buvusi anyta.

– Glorija, vaikelį, *Dios les bendiga* (ispaniškai – Dievas jus telaimina), – akimirksniu pasijuntu grįžus į Venesuelą. – Kaip gyvuojat? Ar mano anūkėlis geras berniukas, ar drausmingai elgiasi darželyje, pavalgo?

– Viskas su juo gerai, – nutraukiu litaniją, – kaip tik dabar ruošiame kalėdines dekoracijas darželiui.

– O kaip smagu! Kokie kūrybiški abu esate.

– Apie save aš to nepasakyčiau.

– Tu nuostabi mama! Bet kaip tau turėtų būti nelengva, vaikelį... Svetima šalis, kita kalba, pati viena su vaiku. Telaimina jus Dievas.

– Nieko tokio, jau ir Venesueloje buvau pripratusi, – teisybę sakau, bet susizgribusi su kuo kalbu, pasitaisau, – aišku, man labai jūsų trūksta, ir savo mamos...

– Turėtum susirast kokį vyrą, su kuo buities rūpesčius dalintis. Kiek laiko jau praėjo

nuo skyrybų su mano Robertu? Labai myliu savo sūnų, bet praradau jau viltį, kad jis tave susigražins, esat toli, kurk gyvenimą iš naujo.

Pasijuokiu iš tokių jos kalbų. Mano buvusi anyta šauni moteris. Man ji visada patiko, puikiai sutardavom. Ji net mano pusę palaikė kai skyrėmės su Robertu. Kaip niekas kitas ji supranta, kaip sunku mums, venesuelietėms, su lietuviais vyrais. Roberto tėvas, Algirdas, toks pat lėtapėdis ir šaltaširdis kaip ir sūnus. Jiems abiem, atrodo, tik jie patys terūpi; paskendę darbuose ir savo apmąstymuose. Dažnai aptikusi Robertą kur vienuoj užsidariusį, klausdavau negi jis nenori prie šeimos prisijungti, kažką kartu nuveikti. Ne, jam buvo įdomus tik jo darbas (buhalterio) ir kryžiažodžiai. Gal dar kartais šachmatais pažaisti su tėvu. Jis net Reinaldui gimus, neimdavo jo į rankas ir kaip kiti tėčiai, nesidžiaugdavo sūnum. Man papriekaištavus, atšaudavo, kad kabinėjusi prie jo.

– Ar jau paskambinai Algirdo broliui, tam kur telefono numerį jums prieš išvyksiant daviau? – priminė man buvusi anyta. – Gi sakiau reiks jam senelių maldaknyges atiduoti.

– Atsiprašau, visai apie tai buvau pamiršus. Dar ir mano lietuvių kalba gal ne tokia gera, kaip norėtusi su vietiniais kalbėti.

– Jis gal net ir ispaniškai moka. Ar pasakojau tau, kad Roberto senelis, mirus lietuvei žmonai, labai išgyveno? Paliko čia du vaikus – Algirdą su broliu, ir grįžo pats vienas į Lietuvą. Na žinoma, vaikai jau mokėsi universitetuose, tai galėjo savim pasirūpinti. Netrukus Lietuvoje Roberto senelis sukūrė naują šeimą. Jis kartais rašė laiškus į Venesuelą, palaikė ryšį su mano vyru, ir Roberto nesibodėjo kaip anūko. Bet anksti mirė, gal net septyniasdešimt neturėjo. Po to praėjus keliems metams ir jo žmona susirgus pasimirė. Liko jų sūnus Karolis, tikras Roberto dėdė. Mes, aišku, jo niekas nesame matę, bendravimas mirus tėvui nutrūko, bet ką gali žinoti, gal bus išmokęs ispaniškai kalbėti. Be to manau tik apsidžiaugs išgirdęs, turįs dar giminių. O ta maldaknygė, ją iš Lietuvos vienintelę, bėgdami nuo karo pasiėmė seneliai...

– Kiek tam Karoliui metų? – neištvėriau nepertraukus aš.

– Gal kokie dvidešimt aštuoni, panašiai kaip tau. O kodėl klausi?

– Šiaip, be priežasties, – nukirtau greitai, kad tik nepradėtų kažko įsivaizduot. Vyro aš tikrai neieškau. Juolab lietuvio.

Pažadėjusi artimiausiu metu su buvusio vyro dėde susisiekti, atsisveikinu ir padedu ragelį. Reinaldas viena akim žiūri filmuką svetainėje, kita klijuoja balto gipiūro skiautes

ant stiklainio. Sukarpėme mano senus naktinius marškinius, Įdėsim į jais apklijuotą stiklainį žvakutę ir bus apšerkšnijęs žibintas. Tiek tesugalvojome per šį vakarą. Kad tik auklėtojos kažką gavusios būtų patenkintos. Mintyse jau dėlioju tekstą tam Karoliui, nes kažkoks smalsumas mane traukia paskambinti nedelsiant.

Kai vyras atsiliepia, nuo šiurkštoko tono šiek tiek susijaudinu, mikčiodama išlemenu:

– Laba diena, Karolis. Mano vardas Glorija, esu iš Venesuelos, bet jau keturis mėnesius gyvenu Lietuvoje su sūnum. Aš esu jūsų tėvo brolio anūko mama.

– Gerai, – man padarius pauzę, lėtai išlemena jis.

„Kas gerai? Kad aš jo giminaičio mama, ar, kad iš Venesuelos?“ – pagalvoju aš, bet tęsiu pasiruoštą tekstą: – Prieš mums atvykstant į Lietuvą buvę uošviai man įdavė maldaknyges. Jos būti jūsų senelių. Man sakė, kad jus jos galėtų sudominti...

– Aš nereliginas.

– Aš suprantu. Bet gal daugiau ne dėl tikėjimo, o, kad tos maldaknygės jūsų senelių, kurie pabėgo iš Lietuvos Ir išlaikė šitiek metų Venesueloje. Na, kaip ten jie... Sentimentai?

– Kiek norit už jas? – grubiai paklausia jis. Balsas pasidaro visai kaip man ex.

– Kaip tai kiek noriu? Ko?

– Taigi, jei skambinat, vadinasi norit kažko už tas knygas? Kiek pinigų norit, klausiu? – visai susierzina.

– Jokių pinigų aš nenoriu. Tiesiog, skambinau, nes man jas davė, kad jums perduočiau.

– Cha, patikėjau.

Dar jis šaiposi!

– Žinai, galit susikišt tas savo maldaknyges kur nepasiekia saulė! – atšaunu aš jam ispaniškai ir padedu ragelį. Žandai įkaito iki maksimumo, širdis trankosi kaip pašėlus. Kažkoks stuobrys! Ką jis sau galvoja? Kad užsienietė, tai jau bandysiu kažką prastumti? Išvis nereikėjo skambint, ko man veltis į kitų reikalus... Jei nori buvusi anyta, tegul pati ir aiškinasi su tokiu. Mintyse keikiu aš jį net purto, blaškausi po kambarį, kol pastebiu savo sūnelio akis, veriančias mane kiaurai. Susigėstu ir nusišypsau jam.

– *Todo bien, angelito* (isp.– Viskas gerai, angelėli). Einam valyti dantukų ir miegoti.

Reinaldas tyliai paklūsta ir neužilgo abu atsigulame nakčiai. Mūsų nedidelis nuomojamas būstas paskęsta tamsoje. Girdžiu kaip ant sienos laikrodys muša sekundes, o man iš galvos neišeina tas stuobrys Karolis. Ir visi lietuviai vyrai. Kad ir dažniausiai

patrauklūs, visi jie šalti, netaktiški ir nedraugiški. Dar nesu sutikusi nė vieno, su kuriuo leisti laiką būtų smagu, kuriam būtų įdomu su manim pabendrauti, kuris nesibodėtų pavaišinti kavos puodeliu, ar šiaip. Darbe, aišku, esu linijoj tik tarp moterų. Dirbu elektros prietaisų, vadinamų „spintomis“, surinkimo įmonėje. Paimu krūvą laidų, sudedu viena eilute ant gnybto ir užspaudžiu. Dirbu kaip konvejeris. Po darbo lekiu pas Reinaldą į darželį, kartais į parduotuvę, ir namo. Du kartus per savaitę dalyvauju lietuvių kalbos pamokose, bet per nuotolį, tai yra, bendrakursius matau tik kompiuterio ekrane, ir tai tik tuos, kurie nori pasirodyti. Be šansų man sutikti kokį padorų vyrą. Pusę nakties savęs gailiuosi, o kai pagaliau užmiegu, karštis išpila mano sūnų.

-2-

Man jau visai neramu. Reinaldo kūno temperatūra pakilusi iki 40,5 laipsnių, o tarp miego ir verksmingų prabudimų jis skundžiasi pilvo skausmais, atrodo jam niežti, nes kasosi ir vis sukasi, sukasi lovelėje. Mane pačią išpila šaltas prakaitas, rūpesčio raukšlė ant kaktos įsirėžusi taip giliai, kad net skauda. Ar jau dabar kviesti greitąją ar dar palaukti? Kol lauksiu ar nepasidarys jam blogiau? Bet vargu ar susikalbėsiu lietuviškai paskambinus pagalbos numeriu. Pati su savimi ginčijuosiu jau kelias valandas. Galiausiai nusprendžiu mušti temperatūrą. Suradusi Ibuprofeno sugirdau Reinaldai pilną dozę, suvilgau lūpas šlapiu vatos gumulėliu ir pakeičiu jau gal penktą kompresą ant kaktytės. Tik uždedu šaltą rankšluostėlį, jis tuoj sukaista, veik išdžiūsta nuo to radiatoriaus karštos, mano sūnaus kaktos. Kai atsimerkia, Reinaldo akių obuoliai atrodo apsiblausę, geltoni, kokios būna prakaito dėmės ant marškinėlių. Negeros mintys galvoje įsišėlsta. O jei tai kažkas rimta? Gal jam kokia žaibiška ir baisuokliška infekcija įsimetė? O jei taip negaluodamas ims ir numirs čia pat lovoje? Ką reikėtų daryti, kaip jį svetimoj šaly palaidoti ir apskritai, kaip gyventi be jo? Tirštai juoda spalva apgaubia mano protą ir širdį. Kokias nesąmones čia prisigalvoju, net nusipurtau, nuvydama baisingas mintis šalin. Tai ne pirma liga per penkerius sūnaus gyvenimo metus, bet man taip neramu dar nėra buvę. Ibuprofenas atrodo suveikia, Reinaldo kvėpavimas kiek sulėtėja ir daugiau nebesiblaškydamas mano angelėlis užmiega. Kiek ramiau ir

-9-

man, bet žinau, neužmigsiu iki ryto, budėsiu prie jo lovos.

Ryto karuselė sukasi pagal per naktį sudėliotą planą: parašau žinutę į darbą, kad neateisiu, nes susirgo vaikas, parašau darželiui, kad Reinaldo neatvesiu ir beviltiškai bandau susisiekti su šeimos gydytoja. Visą laiką užimta. Ruklos pabėgėlių centre mums visada sakydavo, kad jei susergam reikia krieptis į šeimos gydytoją pirmiausia, jei nieko ekstremalaus – nekviest greitosios. O gal čia jau tas ekstremalusis atvejis?

Reinaldas pabunda vėl sukdamasis ir kasydamasis pilvelį. Vaistų veikimui pasibai-
gus, termometro padala dar kartą šokteli iki 40.

– Klausau. Gydytojos kabinetas, – pagaliau išgirstu kitame ragelio gale.

– Ar kalbu su gydytoja? Čia Glorija Violeta Ruiz Vaskez, mano sūnui Reinaldui labai blogai. Labai...

– Daktarė šiuo metu užsiėmusi, bet papasakokite kas atsitiko jūsų sūnui. Kokio jis amžiaus?

– Reinaldui penki, šią naktį labai aukšta temperatūra, skauda pilvas, kasosi, akys geltonos – beriu aš, nežinodama ar teisingus žodžius naudoju, ar mane supras.

– Ar vaikas vėmė? Ar tuštinasi? – klausia jaunas balsas, veikiausiai sesutės. Džiaugiuosi, kad kol kas susikalbam.

– Ne, nieko nedarė. Guli, bet labai neramus, raitosi, sukasi.

– Kokia jo temperatūra dabar?

– Keturiasdešimt, senjorita.

– Gerai, tuoj perduosiu daktarei, netrukus perskambinsim jums, – pasako sesutė ir padeda ragelį.

Atsisuku į vargšą savo vaiką. Veidelis gelsvas, lūpos išdžiūvusios, akių vokai sunkiai pakyla ir nusileidžia, po akimis mėlyni grioviai kaip giliausi vandenynai. Suvilgau dar vieną tvarkstį ir pakeičiu nuo kaktos senąjį. Bandau jį pasodinti ir pagirdyti. Vos gurkštelėjęs jis papurto gležną galvelę ir gulasi atgal.

– Skauda pilvą, – suaimanuoja.

Kai paskambina slaugytoja iš karto perduodu, kad bėda pilvelyje. Ji pasiteirauja ar vairuoju. Gavusi neigiamą atsakymą, sako:

– Pasakykite savo adresą, iškviesime jums greitąją, jie apžiūrės ir tikriausiai nuveš jus į ligoninės priimamąjį tyrimams.

Kuo aiškiau ištariu kur gyvename ir dar klausydama jos imu persirenginėti, ruoštiis priimti greitosios ekipažą.

– Pasiimkite rūbų ir vaikui ir sau. Tikriausiai kažkuriam laikui paguldys jus į ligoninę. Bet nebūtinai. Turėkite pinigų grįžimui iš ligoninės, – dar pasako ji ir atsisveikina.

Greitoji, čia Lietuvoje, lyginant su mano gimtine Venesuela, atvažiuoja žaibo greitumu – mėlynas automobilio švieses daugiabučio kieme pamatau praėjus vos keliolikai minučių nuo pokalbio su sesute. Rytas jau pradėjęs brėkšti, keli kaimynai gramdo šerkšną nuo savo automobilių langų, dauguma jau išvažiavę į darbus ir išvežę vaikučius į mokymosi įstaigas.

Ateina dvi moterys – viena jaunesnė, ilgais plaukais supintais į kasą, kita gal mano mamos metų, su mažais akinukais, abi mėlynus chalatus paslėpusios po šiltomis striukėmis. Iš jaudulio man linksta keliai, dreba balsas. Pasisveikinusi nuvedu jas pas sūnų ir tarpdury stebiu jų veiksmus. Ilgaplaukė nusišypso mano berniukui, pamatuoja temperatūrą, pulsą, antroji iš lagaminėlio ištraukia kraujospūdžio aparatą. Viskam vadovauja jaunoji paramedikė. Noriu kažką jai pasakyti, bet nedirštu trukdyti. Paspaudžiusi Reinaldai pilvą, nusiima nuo ausų stetoskopą ir atsisukusi į mane, taria:

– Negaliu tiksliai pasakyti kas jam yra. Tik spėju, kad problema su kepenim. Ar yra turėjęs kokių kepenų ligų ar uždegimų?

Aš papurtau galvą:

– Kepenim? Kas yra „kepenim“? – ištraukiu telefoną ir atidarau vertimo programėlę. Nežinau kaip tas žodis rašosi, tad parodau vyresnei moteriai, akimis prašau pagalbos. Ji parašo žodį ir aš suprantu apie ką eina kalba. Ne, su kepenų ligomis nei Reinaldas, nei aš reikalų neturėję. Taip joms ir pasakau, bandau įtikinti mosuodama ir kryžiuodama rankas.

– Reikia važiuoti į priimamąjį ir ištirti. Aprenkite jį, pati apsirenkit, keliausim, – nusišypso jaunoji paramedikė.

Aš pasiruošusi. Bent jau fiziškai...

Greitosios automobilyje Reinaldas užmiega. Laikau jo rankytę ir jaučiu kaip ji atsipalaiduoja, tikriausiai nuo vaistų, kuriuos suleido sesutė. Esu jai dėkinga. Dėkinga Lietuvai, kad mus priėmė, kad čia gyvendami galim turėti teisę į sveikatos apsaugą. Venesueloj to nėra. Bent pastaraisiais metais viskas taip susijaukė ir suprastėjo, kad gydymas paprastam žmogui tapo nepasiekiamą prabanga. Valstybinėse ligoninėse trūksta ne tik personalo (kuris pabėgo iš skurdo šalyje ir dirba svetur), bet ir priemonių. Paprastų tvarsčių trūksta, ir pacientas yra priverstas pats susirasti kur jų nusipirkti, ir vaistų, ir visa ko reikia bet kokiam gydymui. Mano dėdė praeitais metais suklupo

gatvėje, išsisuko kirkšni. Greitosios, žnoma, neprikvietė, teko sodinti jį į autobusą, o atvežus į ligoninę paaiškėjo, kad rentgeno aparatas sugedęs, liepė nusipirkt tvarsčio, pasigaminti langetę ir gydytis namie savadarbėmis priemonėmis. Tik jam grįžus į namus žmona pastebėjo, kad dėdė elgiasi neadekvačiai, nuvežė atgal, pasirodo suklupo jis gatvėje dėl insulto. Ir niekas to nepastebėjo. Niekas ir negydė, pragulėjo vargšelis kelias savaites be priežiūros. Ir numirė. Prisimenu kaip teta verkė per jo laidotuves ir kaltino Venesuelos valdžią.

Iš greitosios automobilio iššoku pirma, atsargiai paimu ant rankų Reinaldą. Paramedikės mus palydi į kabinetą, esantį ilgo koridoriaus pradžioje. Patalpa nedidelė, kelios baltos spintelės, gultas ir stalas, prie kurio sėdi aukštas akiniuotas vyras. Jaunesnioji medikė išvardija Reinaldo simptomus, jis ramiai klauso, žiūrėdamas sau po smakru į stalą. Daktaras maždaug mano metų, šiaudų spalvos plaukai kruopščiai sušukuoti į vieną pusę, bet nesulipinti geliais, kaip tai daro venesueliečiai vyrai. Paguldo mano sūnų ant gulto, įjungia ryškiai šviečiančią lempą, tikrina akis, gerklę, vėl ir vėl maigo pilvą. Manęs daktaras nieko neklausia, net nežiūri į mano pusę. Kažką savo lapuose užsirašo, pradingsta ir vėl grįžęs pažiūri Reinaldai į akis, dar pasišviesdamas prožektorėliu. Po keliolikos ilgų minučių, paprašęs iš kažkur atsiradusios slaugės pagalbos, daktaras išveža mano sūnų į kitą kabinetą. Aš tipenu iš paskos. Palatoje echoskopo aparatas ir viena kėdė, ant kurios atsisėdus, nuo aukšto ūgio daktarui sukumpsta nugarą. Atrodo kaip paauglys prie kompiuterinio žaidimo. Pasakęs Reinaldai nejudėti ima echoskopuoti pilvo ertmę. Ilgai varinėja pilvu ir viską užsirašo, o aš tyliai stoviu atsišiejus į šaltą sieną. Po to daktaras palieka mus valandai. Reinaldas vėl miega, o aš sėdžiu prie jo lovos su ratukais, ilgame kabinete baltomis sienomis. Ir nerimauju. Telefone naršau apie kepenų ligas, kai staiga jis suskamba ir ekrane atsiranda nežinomas numeris.

– Klausau, – atsiliepiu ispaniškai.

– *Buenos dias* (isp. – Laba diena), Glorija, – vyriškas balsas sveikinasi mano kalba, girdėtas balsas, bet kol kas neatpažįstu kas skambina.

– Noriu atsiprašyt dėl vakar...

Tyliu. Bandau prisimint kas buvo vakar.

– Labai negražiai jus užsipuoliau, nežinau kas man buvo nutikę, tiksliau žinau, bet neturėjau išsilieti ant jūsų.

Čia gi tas stuobrys Karolis! Tik kalba švaria ispanų kalba. Vakarykštis pokalbis,

užmirštas per rūpestį dėl sūnaus, dabar sugrįžta it bumerangas į mano atmintį. Vidus sukunkuliuoja iš pykčio.

– Taip! Buvo tikrai negražu taip su manim kalbėti.

Dar noriu pridurti ką apie jį ir kitus lietuvius vyrus galvoju, bet durys atsidaro ir į kabinetą grįžta daktaras, su juo ir nematyta moteris trumpai kirptais plaukais, vilkinti mėlynu sanitaro chalatu.

– Dabar negaliu kalbėti, turiu eiti, – greitai jam pasakau ir dedu ragelį, nors Karolis dar kažką sako.

Moters, atėjusios su ilgšiu daktaru, balsas švelnus, bet ji kalba greitai ir aš beveik nieko nesuprantu. „Reikalinga priežiūra... tyrimai... pasilikti ligoninėje ilgam...“. Gale sakinio dar išgirstu „galimai reikalinga operacija“. Man baisu, akyse tvenkiasi ašaros, bet linksiu galvą, noriu, kad jie darytų viską, kad tik mano sūnui būtų geriau. Ne, kad padarytų viską, kad jis pasveiktų!

Mus perveža į kitą ligoninės korpusą, balkšvai žalios sienos, langas į automobilių stovėjimo aikštelę, atrodo palata trečiame aukšte, joje bent jau šilta. Ir aš galėsiu miegoti šalia Reinaldo. Nors apie miegą, kol neišsiaiškinsiu kas sūnui, negali būti nė kalbos. Atėjusi sesutė įstato jam kateterį, lašina lašinę. Užklausiui jos kas dabar bus, ji gan šiurkščiai atsako, kad reikia laukti gydytojo. Vargšas mano sūnelis, pageltęs, skruostai įdubę, nieko šiandien nevalgė. Aš taip pat nevalgiau, bet per visą tą stresą net ir nenoriu, bijau jei ką į burną įsidėčiau, iškart suvimdytų. Gniaužau delnus laukdama naujienų. Gal pranešti Robertui? Vis tik tai ir jo vaikas. Bet ką jis padarys? Paguost tai tikrai nepaguos, šaltai išklausys ir grįš prie savo kryžiažodžių. Pranešiu bent savo mamai. Suradusi rankinėje savo mobilųjį randu žinutę: *Aš dar kartą labai atsiprašau. Norėčiau gauti senelių maldaknyges ir pradėti pažinti iš naujo. Karolis.* – Ispaniškai rašo be klaidų. O vakar net neužsiminė mokąs. Leido man laužyt liežuvį ir apsijuokti. Taip. Juokiasi jis iš manęs. Bet maldaknyges reikės jam atiduoti. Pažadėjau buvusiai anytai. Atrašau: *Pažinčių neieškau, bet kas tavo tą atiduosiu.*

Kada galėtume susitikti? – Nustebina mane jo atkaklumas. Gal tikrai gailisi dėl vakar? Padvejojusi kelias minutes atrašau:

Kai išleis mus iš ligoninės.

Kas atsitiko? – atsakymas kaip mat supypsi telefone.

Mano sūnus susirgo. – Išsiunčiu trumpai, nors jau gailiuos, kad aiškinuosi jam.

Tikiuosi jam nieko rimta? Jei reikia kokios pagalbos, krieipkitės. – Skamba nuoširdžiai.

Bet juk neimsiu liet širdies, žmogui, kuris dar vakar taip šiurkščiai su manim kalbėjo. Aš net nežinau kas sūnui. Jis serga. Bet kuo konkrečiai? kažkas su kepenim. Kaip gerai dabar būtų vertėjas. Su vieninteliu vertėju šioj perkeltųjų programoj susipykau prieš gerą mėnesį. Mūsų, iš Venesuelos į Lietuvą perkeltųjų asmenų grupė, Ruklos pabėgėlių centrui turėdavome begalę klausimų; nuo „kur įsigyti šiltų drabužių“, iki „kaip rašyti prašymą Lietuvos pilietybei gauti“. O tas mūsų vertėjas, Aleksas, senukas venesuelietis, gerai mokantis lietuvių, buvo susibičiuliavęs su centro darbuotojais, tai ką norėjo, kas jam paranku buvo, tą ir vertė. Mes jam tris sakinius pasakom, jis porą žodžių išverčia. Ir atsakymų į savo klausimus, daugeliu atvejų, net negaudavom. Pareikalavau kito vertėjo. Bet iki šiol laikiu... Dažniausiai užtenka Google vertėjo pagalbos, bet čia, ligoninėje, kai taip viskas rimta, bet visi kažkur lekia, skuba, niekas laiko neturi man per vertėją telefone paaiškinti kas mano sūnui.

Gracias (isp. – *Ačiū*). – Atrąšau Karoliui ir paskambinu pasiguosti mamai.

2 dalis

Kitos trys dienos mano sūnaus sveikatai buvo kritinės. Nesuskaičiuosiu kiek tyrimų jam atliko ir kiek procedūrų jis iškentė. Dažnai net nežinojau ką jam darys, ateidavo koks gydytojas su keliom sesutėm, išveždavo Reinaldą lovoje ant ratukų, o man koridoriuje pasakydavo „palaukite už durų“. Dar pakišdavo lapą, „pasirašykite“. Tuos žodžius supratau, bet daugelio kitų – ne. Kiek įmanoma naudoju Google vertėją. Kartais pavykdavo išsiaiškinti kokie tyrimai jam atliekami – kraujo, imunoserologiniai, ir pats baisiausias, endoskopinė retrogradinė cholangiopankreatografija. Skamba baisiai. Atliekama dar baisiau. Jos metu įvedamas specialus vamzdelis per burną iki plonosios žarnos, o iš ten iki tulžies latakų, kuriuos apžiūri iš vidaus. Sužinojau iš interneto. Pasilikau per tą tyrimą už durų. Būčiau neatlaikiusi, pakritusi kur po lova nuo baisumo ir negalėjimo Reinaldai padėti. O jei galėčiau, visas savo mažylio kančias iš jo perimčiau. Nors ir pati esu išsekusi; miegas manęs šiomis dienomis neaplenko, ant vienos rankos pirštų galėčiau suskaičiuot kiek valandų per tris paskutines paras miegojau. Nuo tokio rūpesčio ne tik, kad nemiegu, bet ir nevalgau. Tikriausiai pamečiau kelis kilogramus svorio, o paakiai turėtų būti juodi kaip šmėklos.

Vakar mus pervežė į dar vieną ligoninę, o gal tos pačios ligoninės korpusą, nes važiuoti teko neilgai. Bet ir per tą trumpą kelionę pamačiau kaip Kalėdoms pasipuošę aplinkiniai namai ir gatvės. Įvairiaspalvės lemputės žaižaravo ant stogų, stulpuose mirgėjo snaigės, ornamentai, belapiai medžiai taip pat švietė sidabru. Norėjau, kad tą vaizdą pamatytų ir Reinaldas, bet jis gulėjo prikaustytas prie lovos, jo akys buvo užmerktos, alsavimas ramus, gal miegojo. Vis susigraudinu jį tokį matydama. Jam vis dar blogai. Labai blogai.

Šį rytą mano sūnų prižiūrėsiantis daktaras, Tomas Jurkšaitis – sakė toks jo vardas, palatoje jau leidžia antrą valandą. Tai man neįprasta, nes dažniausiai daktarai tik apžiūri Reinaldą ir išeina, beveik netarę nė žodžio. Šitam šviesiaplaukiui atėjus Reinaldas buvo pabudęs, tad jis prisistatė, kalbino ir šypsojosi, žiūrėjo mano sūnui į akis.

– Ar ką nors skauda? – Klausia dabar.

– Ne. Gal tik šiek tiek nugarą.

– Gali būti, kad skauda nuo gulėjimo. Tu turbūt esi judrus vaikinąs, – kilsteli antakius daktaras, – o šias dienas esi priverstas leisti lovoje! Turim taisyti padėtį.

Mano nuostabai daktaras apglėbia Reinaldą per pečius ir kilsteli pasodindamas lovoje. Laibos berniuko kojelės nukąra nesiekdamos grindų.

– Kaip manai, ar paeisi? – klausia daktaras Jurkšaitis. Po vešliais šviesiai rudais antakiais šokinėja mėlynos jo akys. Platūs pečiai neproporcingai rėmina chalatų apsiaustą liekną jo kūną. Nors ir keisto sudėjimo, daktaras simpatiškas, ypač kai šypsantis atsidengia baltutėliai jo dantys. Pirštai be žiedo, tai gal ir jis be žmonos? „*Calmate* (isp. – Raminkis), Glorija!” – subariu save mintyse supratęs kur nuklydo vaizduotė.

– Mamytė tau padės, – nusišypso jis man. Mes abu pakeliam Reinaldą ant kojų. Mano berniukas nedrąsiai išsitiesia. Laikydami jį už alkūnių visi trys pasivaikščiojam po palatą. Daktaras pro langą parodo gatvės stende šviečiančią Kalėdinę dekoraciją. Trys skirtingų formų snaigės sukibusios viena su kita savo briaunomis, tarsi rankomis. Reinaldo akyse matau susižavėjimą. Dėkingai nusišypsau daktarui Tomui. Jis man taip pat atsako šypsena. Lauke kalėdinės dekoracijos, gatvės ir mašinų žibintai kuria jaukią atmosferą. Šią akimirką, pirmą po prasidėjusios sūnelio ligos, pajuntu jaukumą ir aš. Net nsvarbu, kad mes trys už lango, ligoninės palatoje.

– Venesueloje per Kalėdas būna daug šviesų, – sako Reinaldas ispaniškai. Aš išverčiau daktarui ir pagalvojau kaip gerai, kad sūnus būtent tai iš švenčių laikotarpio prisimena. Lempučių, tiesa, būdavo. Kas iš anksčiau pirkęs, turėjęs, kas šviečiančių girliandų palikimu gavęs, viską Kalėdoms įžiebdavo. Mirgėte mirgėjo namų langai ir prieangiai, kol būdavo tiekama elektra, žinoma. Venesueloje, kiek įstengiu prisimint, elektra visada buvo nemokama, bet ne visada jos būdavo. Valdžia ją tiesiog išjungdavo, taupymo sumetimais, ar kokiai krizei atėjus. Nežinosi kada turėsi elektros, o kada liksi be šviesos. Be šaldytuvo, be kondicionieriaus, kuris būtinas kai karščiai kankina, be televizijos... Pamenu kaip kartą, vėlų vakarą pykomės su Robertu dėl eilinių jo nekalbadienių ir staiga dingo elektra. Nors mūsų tai nebestebino, trumpam savo barnyje padarėm pauzę, atsukom vienas kitam nugaras ir aš nuėjau ieškoti žvakės. Žinojau, kad likęs tik žvakigalis, nes ir vaškas buvo tapęs prabangos preke. Kai pagaliau radau ir uždegiau jį, Robertas jau buvo išėjęs. Visam laikui mus paliko. Drąsko ir dabar širdį prisiminus. Nežinau kiek metų praeis kol galėsiu tokią nuoskaudą pamiršti. Ir dabar, ankstesnės malonios akimirkos žiūrint pro langą, lyg nebūta.

Daktarui Jurkšaičiui atsargiai paguldžius Reinaldą atgal į lovą, dėkingai jam nulenkiu galvą. Jis pirštu pakviečia mane paėjėti į šalį. Pasitraukę nuo lovos per kelis metrus mes suokalbiškai palinkstam vienas prie kito. Šviesių jo plaukų sruoga nukrenta ant lygios, raukšlių dar nepaliestos kaktos.

– Mums reikia pasikalbėti apie Reinaldo kepenų kondiciją ir galimus gydymo variantus, – pradžia lyg ir supratau, bet ką gydytojas sako toliau, girdžiu lyg per pirmąją lietuvių kalbos pamoką, kai nesumojau nė žodžio... Jis atrodo supranta, kad man neaišku, sukryžiuoja rankas ant krūtinės. Aš išsitraukiu telefoną ir suradusi vertimo programėlę ėmuosi vesti išgirstus žodžius:

– Aš tuoj. Bandyti suprasti.

– Nieko nebus, – palinguoja galvą jis, – Tai labai svarbu ką turiu jums pasakyti. Mums reikia vertėjo. Žmogaus, kuris padėtų susikalbėti.

Mane išpila karštis. Širdies ritmas padažnėja keliais kartais. Iš vienos pusės man gėda, kad negaliu normaliai lietuviškai susikalbėti, iš kitos, aišku, kad norint suprasti visus ligos niuansus man reikia apie tai išgirsti ispaniškai.

– Taip, visiškai sutinku. Reikia vertėjo. Ir aš jį rasiu, – pažadu gydytojui ir jis išeina.

Žinau, kad vertėjas, kurį turėjom pabėgėlių centre, man visko gerai neišvers. Lieka vienintelis žmogus, kuris galbūt galėtų padėti. Mintys apie jį sukasi jau kelias dienas, kaskart prireikus vertimo. Karolis. Kažin ar galiu juo pasitikėti?

Visą likusią dieną kaupiu drąsą. Nenoriu jam skambinti po to kai taip mane apšmeižė. Manęs net nepažįsta, o jau nuomonę susidaręs, kad neva noriu iš jo pasipelnyti. Dar ir neišsidavė, kad moka ispaniškai, leido man apsijuokt. Kitą dieną skambino, lyg bandė atsiprašyti. Kas jis manosi esąs? Na taip, mano sūnaus Reinaldo giminaitis, senelio brolis. Labai jau tolima giminė...

Po ilgų diskusijų su pačia savim, galiausiai paskambinu.

– Laba diena, Karoli, kaip laikotės? – išpyškinu be atokvėpio, jam atsiliepus.

– Sveika, Glorija, ačiū, neblogai. Tik gali mane tujinti, prašau... – nutęsia jis, man nieko neatsakius kalba toliau: – Aš vis dar nesmagiai jaučiuosi, kad taip su tavim kalbėjau prieš kelias dienas. Labai džiaugiuosi, kad paskambinai. Kaip jums sekasi? Kaip tavo sūnelis laikosi? Ar išleido iš ligoninės? – tai jau daugiau žodžių nei jo giminaitis, mano ex, man pasakydavo per savaitę!

– Ne, tiesą sakant apie tai ir norėjau pasikalbėti, – nedrąsiai pradedu, – mums labai reikia vertėjo. Supratau, kad puikiai kalbate ispaniškai...

– Kalbi, ne kalbate, – švelniai pataiso mane Karolis.

– Taip, atsiprašau, kalbi. Gera kalbi abiem kalbom. O aš lietuviškai dar nelabai.

– Kai pirmą kartą kalbėjome atrodė, kad puikiai šneki. Aš tikrai atsiprašau už tą kartą... Bet taip, tęsk, ką norėjai pasakyti.

Aš atsidūstu, visko man per daug, kažkodėl norėčiau dabar imti ir jam išsipasakoti kaip man čia sunku, kaip smaugia nežinia apie sūnaus ligą, bet susikaupiu ir paprašau:

– Daktaras norėtų su manim pasikalbėti dėl Reinaldo ligos. Per vertėją. Ar galėtum būti tuo vertėju?

– Galėčiau pabandyti, – tvirtai atsako jis. Jo balse nėra ironijos arba bent aš jos negirdžiu. Gal vis tik buvau neteisingą nuomonę apie jį susidariusi...

Susitarus dėl susitikimo ryt, padedu ragelį. Širdyje nors kiek ramiau. Labai tikiuosi, kad Karolis padės susikalbėti su daktaru ir viską apie gydymo eigą pagaliau sužinosiu. Pirmą kartą per kelias dienas nusižiovauju. Už lango tamsu, o dar nėra net 20 valandos. Mano akys apsunksta, ausys atsirenka tylus lignoninės koridoriaus garsus; kažkur atsidaro ir užsidaro durys, pravažiuoja karutis ar lova ant ratukų, nušlepsi raišuodamas pacientas... Ir aš jau sapnuoju padėjusi galvą prie sergančio sūnaus peties.

-4-

Rytas prasideda nuo temperatūros matavimo ir vaistų suleidimo. Mus lankanti sesutė atrodo šilta asmenybė, nors nesikalbame, ji man dažnai nusišypso. Žalios jos akys kupinos jaunatviškos energijos. Vyresnės slaugytojos griežtesnės, grubiai padaro savo ir sprunka iš palatos. O šioji, tarsi fėja sklendo po palatą, tyliai budindama mus iš ilgo nakties miego. Pažiūriu į laikrodį ir nustembu, supratusi, kad miegojau beveik 12 valandų. Net nežinau kaip miegojo Reinaldas, kiek kartų prabudo, bet dabar dar snaudžia atrodo kietai. Jei ne geltonas jo veidas ir sukritę žandai, iš pažiūros atrodytų visai sveikas berniukas. Kol miega tyliai išsirangau iš lovos, susirenku daiktus ir išslenku į dušą. Šiandien ateis Karolis, noriu pasirodyti tvarkinga. Ypač po to kai mane apšaukė pinigų kauklyjančia emigrante. Už kažkokias maldaknyges! Jei bus progos, aš jam dar pasakysiu...

-19-

Stipri vandens srovė iš dušo atgaivina, pažadina kiekvieną mano kūno ląstelę. Įsi-jungiau drungnesnį, nes vis nepriprantu prie karšto. Venesueloje, paskutiniaisiais krizės metais, jei išvis turėjome vandenį, tai tik šaltą. Būdavo, kad vandens gauname tik kas antrą dieną, ir nežinosi kokiomis valandomis jį per vamzdžius paleis, tai laikydavom atsuktus čiaupus kiaurą dieną. Per tas keliolika minučių ar, geromia dienomis, valandą, pripildavom vandens į visas talpas namie ir po to naudojom kasdienėms reikmėms. Kibiriukas maistui ruošti, kibiriukas rankoms plauti, pusvonė išsimaudyti, buteliukas atsigerti... Kai atskridom į Lietuvą negalėjau patikėti, kad kada beatsuksi čiaupą, bėga vanduo. Ir kokios tik nusistatai temperatūros. Pirmąją savaitę maudžiausi tris kartus per dieną. Po to jau nebedarė tai tokio didelio įspūdžio. Prie gero greitai priprantama. O dabar va, maudausi pirmą kartą per tris dienas.

Kai grįžtu prie palatos metalinį maisto karutį jau brazdina vyresnioji slaugytoja. Net nepakėlusį akių į mane, sako:

- Jums pusryčiai ant stalo, vaikui dar šiandien nieko duoti negalima. Bus tyrimai.
- Ir vėl? – kiek per garsiai išreiškiu nepasitenkinimą. – Kiek galima jį badu marinti?
- sakau jau ispaniškai, tik sau. Gaila man savo sūnelio, akyse tiesiog nyksta.
- Daktaro nurodymai, aš tik perduodu, – suburbia senoji ir nuvažiuoja įsikibusi metalinio karučio.

Įėjusi į palatą mane pasiekia šilto maisto kvapas – omleto kubelis su žirneliais, sumuštinis ir garuojanti arbata. Sugurgia pilvas primindamas, kad mažai ir aš šiomis dienomis valgiau. Paimu padėklą ir nunešu ant palangės, toliau nuo Reinaldo. Jei jis atsibudęs maistą užuos ir taip pat norės užvalgyti? Kokia aš motina, jei neduosiu? Kol miega, sukišu maisto davinį į save, išmaukiu visą arbatą.

Iš tyrimų kabineto Reinaldą parveža daktaras Jurkšaitis. Pakiliai abu nustiteikę man nusišypso. Šviesūs daktaro plaukai šiandien tvarkingai sušukuoti, balti marškiniai po chalatų išryškina rusvą veido odą. Atrodo lyg įdegis, užsilikęs iš po vasaros.

– Daktaras sakė, kad pavalgęs pietus galėsiu sučiulpti šitą, – ištraukia iš po kaldros čiulpinuką. Trumpi sūnaus piršteliai tvirtai įsikibę į saldumyną. Nusišypsau ir aš, bet gal kiek su priekaištu atsisuku į daktarą, nes šis ima teisintis:

- Vienas saldainis nepakenks. Ligoniukui reikia energijos.
- Ačiū, – atsakau ir širdį užlieja dėkingumas. Tikiu, kad šis žmogus gali išgydyti mano sūnų.

– Ar turėsite vertėją? Mums kuo greičiau reikėtų pasikalbėti, – surimtėja jis.

– Taip, turėti, – žvilgtelį į laikrodį telefono ekrane, – už pusvalandžio susitarėm, kad ateis.

– Gerai, pasakysiu sesutei, kad pabūtų su Reinaldu, o jūsų, kai jau ateis vertėja, lauksiu savo kabinete.

Pusvalandis slenka kaip šešėlis nuo medžio ramią dieną. O už lango diena atrodo visai nerami – atšiaurus vėjas suka senai nukritusių lapų ir dulkių verpetus, protarpiais palyja. Nenorėčiau dabar būti lauke. Bet ir ši žalsvų sienų palata – ne mano svajonių vieta.

Rankenos girgždesį kaipmat išgirstu, nedrąsiai atsidaro durys ir pro jas įeina aukštas, simpatiškas vyras. Aptemptas pilkos spalvos megztinis išryškines jo raumeningas rankas, veidą įrėminusi neilga tvarkinga barzdelė, antakiai lyg burės pakilusios virš žydrų akių.

– Karolis? – pakylu nuo kėdės aš. Jis įsmeigia akis į mane. Atrodo nustebęs, droviai nusišypso. Gal tai ne jis? Gal koks prašalaitis ieškantis ligoninėj atsidūrusios gyvenimo draugės? Karščio banga nusvilina mano žandus.

– Sveika Glorija. Malonu susipažinti, – prieina jis arčiau ir atkiša man laisvą ranką. Kitoje pastebiu popierinį maišelį. – O čia tikriausiai mano tolimas giminaitis, Reinaldas?

Berniukas kilsteli galvą nuo pagalvės ir nepatikliai pasižiūri į Karolį.

– Aš jam nieko nesakiau, – įsikišu aš, priėjusi prie jų dviejų, – Bet taip, Karolis yra tavo tėčio dėdė, jau mirusio senelio sūnus.

– Bet tu gi per jaunas būti mano tėčio dėde.

Susižvalgom su Karoliu ir sykiu nusišypsom.

– Būna ir taip, sūneli. O dabar, tau leidus, mums su dėde Karoliu reikia nueiti pas gydytoją. Jis išvers man ką gydytojas lietuviškai pasakys.

– Ar apie mano ligą? – susirūpina sūnus.

– Taip. Pagaliau mes suprasim kas tau yra ir kaip greičiau pasveikti, gerai? – su lyg tais žodžiais į palatą „įplaukia” geroji sesutė. „Žaliaakė fej” atsinešė knygelį ir nieko nelaukusi prisėda prie Reinaldo lovos jam skaityti.

Išėję iš palatos abu nutylam, rodydama kelią į gydytojo kabinetą pirma pajudu aš. Jis už mane gal dviem galvom aukštesnis, stambių kojų žingsniai tvirti ir garsūs. Už jo plačių pečių, atrodo, galėčiau pasislėpti nuo bet kokių pavojų...

Daktaras Jurksaitis kiek nustebo pamatęs mano vertėją. Gal tikėjosi moters vertėjos? Abu vyrai susipažįsta paspausdami vienas kitam ranką, sulinksėję galvom, tarsi prieš dvikovą. Vertimas ėjosi sklandžiai, Karolis pasirodė net labai profesionalus – kiek žodžių daktaras lietuviškai pasako, tiek Karolis išverčia. Aš jau pati kiek suprantu, tiek neturiu prie ko prikibti. Pasirodo Reinaldo liga vadinasi „Sklerozuojantis cholangitas“ ir ji nėra nei paveldima, nei užkrečiama, neaišku ir kodėl Reinaldas susirgo ja. Bet dabar yra kaip yra, liga jau pažengusi, progresuoja ir reikia gydymo. Daktaro veide atrodo nuoširdus rūpestis, atsідusęs jis iš aplanko ištraukia ir mums parodo juodai melsvą nuotrauką, kurioje susipynę raizginiai.

– Tulžies latakai, – paaiškina Dr. Jurksaitis, – Jie pakitę negrįžtamai. Pas sveiką žmogų turėtų būti ploni ir pro juos lengvai tekėti tulžis. Tačiau pas Reinaldą jie sustandėję, kitaip sakant „sklerozuojantys“, – bando kiek aiškiau išversti Karolis.

– Pakitę negrįžtamai... – pakartoju aš. – Tai reiškia, kad negalite jų išgydyti? Negalėsite išgydyti mano sūnaus!? – išgąstingu balsu paklausiu ir įsikimbu tvirčiau į kėdės porankius. Išsprūsta nevaldoma dejonė ir mano širdis ima pašėlusiai plakti. Abu vyrai į mane sužiūra gailesčio kupinom akim. Kelias akimirkas galvoju, kad nualpsiu. Ir kuris pirmas imtųsi mane gaivinti?

– Išgydyti galime tik dviem būdais, – suskumba pranešti daktaras. Tą aš suprantu ir be vertimo. Karolis taip pat kaip aš žvelgia į daktarą nekantraujamai.

– Kaip?

– Arba atlikti jam tulžies latakų operacijos, bet turiu iš karto perspėti, kad jo būklei ji labai pavojinga... Arba persodinti kepenis. Užtektų dalies donoro kepenų... – daktaras palaukia kol Karolis man išvers ir palinksta per stalą prie manęs, tarsi žvilgsniu paglostyti ir paguosti. Nes aš jau dūstu. Sunku suvokti žodžius, kuriuos ką tik išgirdau: „operacija – pavojinga, kepenų transplantacija, donoras..“ Mano galva nusvyra, padažnėjęs širdies ritmas gniaužia kvapą. Kiek netikėtai pajuntu šiltą ranką sau ant peties. Pakėlusį akis pamatau Karolį, vyrą su kuriuo tik neseniai susipažinau, o jo akyse tiek užuojautos ir supratimo.

– Donorystė gali būti dviejų tipų – artimojo ir nepažįstamo žmogaus. Jei pasirinksite „transplantaciją iš šalies“, gali tekti laukti labai ilgai... Bet jei nuspręstumėte pati, arba kitas vaiko artimasis, dovanoti dalį savo kepenų, tokią operaciją įmanoma atlikti anksčiau. Bet kokių atveju, Lietuvoje tokių operacijų mes neatliekame. Reinaldo liga

labai reta. Tektų Reinaldui ir donorui, šiuo atveju tikriausiai jums, vykti į užsienį, galbūt Vokietiją, ar Belgiją, kartu ir ten jums atliktų operaciją.

– Žinoma, daktare, mes nelauksime, aš pasiruošusi, galiu donuoti savo kepenis Reinaldui. Ir skristi kur tik jūs pasakysit.

– Reikės visų pirma išsiaiškinti ar jūsų kepenys bus tinkamos vaikui. Reikia padaryti tyrimus. Ar esate visiškai sveika, nesergate kokiomis lėtinėmis ligomis?

– Hipertenzija, – iškart topteli man, – bet tai ne liga... Tik aukštas kraujo spaudimas. Gi taip, daktare? – klausiu su viltimi.

Jo išraiška nieko gero nebyloja. Susimąstęs jis papurto galvą, neskubėdamas atsako:

– Šiam kartui manau mūsų pokalbio užteks. Nepriiminėkite skubotų sprendimų. Ramiai viską apgalvokite, išsimiegokite su tomis mintimis, geriausiai ne ligoninėje, o namie. Tikrai, geriausiai bus jei grįšite namo, pakeisite aplinką, ramiai viską apmąstysite. Ir kai sugrįšit pranešite man ką nusprendėte.

– Negaliu palikti sūnaus per naktį vieno.

– Nieko jam neatsitiks. Sesutė pabudės prie jo, – pasako gydytojas ir atsistoja. Pakylame ir mes su Karoliu. Nors galva sprogsta nuo minčių ir klausimų, prisiverčiu padėkoti abiem, atsisveikinti. Uždariusi kabineto duris paplūstu ašaromis.

Nežinau kiek laiko taip stoviu ir verkiu, kol prie manęs prieina Karolis. Žinoma, jis gi nepasiliko vienas su daktaru kabinete. Per ašaras pamatau jo susimąsčiusę, ir gailėsčio kupiną veido išraišką. Ar aš raudu balsu? Jo tvirtas delnas ir vėl paliečia mano alkūnę. Ta vieta jaukiai sušyla. Atsisuku į jį ir įsikniaubiu į krūtinę. Nesuvaldomas kūkčiojimas po truputį traukiasi ir aš rimstu. Susivokusi, kad beveik nepažįstamas žmogus laiko mane apkabinęs ligoninės koridoriuje, atsitraukiu.

– Atsiprašau. Nenorėjau, – išlemenu.– Atrodo ir megztinį sušlapinau, – paliečiu drėgną plotelį ant tvirtos jo krūtinės.

– Neatsiprašinėk. Galiu tik įsivaizduoti kaip dabar jautiesi.

– Ar tu turi vaikų?

– Ne. Bet kažkada norėčiau turėti, – nusišypsavo jis. – Todėl ir sakau, galiu tik įsivaizduoti kaip jaučiasi mama, ar tėvas, kai suserga vaikas.

Nusišypsau jam ir aš. Kažkodėl pagalvoju, kad jis būtų geras tėvas. Visai ne toks kaip jo giminaitis, mano buvęs vyras Robertas.

– Beje, turiu kai ką Reinaldui. Palikau palatoje, – lyg mano mintis patvirtindamas pasako Karolis.

Mano ligoniukas guli lovoje ir šypsosi „fėjai slaugytojai” kol ji susirenka nuo lovos knygeles ir pakedenusi jam juodus plaukelius atsisveikina. Manau galėčiau jai patikėti sūnų vienai nakčiai.

Iš popierinio dovanų maišelio Karolis ištraukia pliušinį vėžliuką ir įteikia Reinaldui.

– Kažkada, į šį panašų žaislą padovanojo man tėtis, tavo prosenelis. Pagalvojau gal ir tau patiks?

– Dar tokio neturėjau, – atsako Reinaldas apžiūrėjęs naują žaislą.

– Labai ačiū, tau, Karoli. Už šiandien, – sakau nuoširdžiai, – už dovaną, už tai, kad padėjai mums su daktaru pasikalbėti ir koridoriuje... Kad pabuvai su manim, – sukryžiuoju delnus sau prie širdies.

– Išpirkau kaltę? – nusišypso jis. Jo žydros akys, kartu su antakiais it burėmis pakyla iki kaktos vidurio.

– Buvau jau ir pamiršęs, – patikinu. Nors galėčiau ginčytis ar tikrai tai buvo tas pats žmogus, su kuriuo dar prieš ligoninę kalbėjau telefonu ir čia, dovanojantis pliušinį žaislą mano sūnui? Reinaldas susidomėjęs jau boksuoja orą vėžliuko galūnėmis.

– Tai aš ir eisiu, – apsisuka ant kulno jis. – Jei kokios pagalbos kada reikės, būtinai skambink. Turi mano telefoną.

– Gera, – išlemenu.

– Aš labai rimtai. Esu berniuko giminė, beveik šeima... – jo balsas užstringa, adomo obuolys nuslysta gomuriu ir vėl pakyla. – Padėsiu kuo galėsiu...

Atsisveikinus su juo, man ir vėl darosi neramu. Baugios mintys dėl ateities braunasi į galvą. Vargšelis mano Reinaldas. O jei mano kepenys jam netiks? O jei operacijos jis neatlaikys. Tiek daug „O jei... O jei... O jei...”. Turiu iš čia išeiti ir ramiai viską apmąstyti. Kaip patarė daktaras.

Už lango jau tamsu. Kažin ar kada priprasiu prie tokių trumpų dienų. Venesueloje apvalius metus tuo pačiu laiku saulė kyla ir leidžiasi, niekada nenustebindama. O čia, kaskart turiu pažiūrėti į laikrodį, kad suprasčiau ar diena dar ar vakaras.

Reinaldas visai nenusimena, kad paliksiu jį šiai nakčiai vieną. Tiksliau ne vieną, o su jo naujuoju angelu sargu – žaliaaake slaugytoja, kurios vardas, pasirodo, Saulė. Geriau jos nė nepavadinsi. Vardas puikiai atspindi jos šviesų būdą.

Išėjusi iš ligoninės iš karto pajuntu žvarbų vėją prisiliečiant man prie veido. Po karštų ašarų skruostai jau išdžiūvę ir atrodo dar nuožmiau nei paprastai vėjas juos čalžo. Iki stotelės gal septynios minutės kelio, bet prisimenu, kad netoli mačiau bažnyčią. Ne-

pamenu kada paskutinį kartą buvau maldos namuose. Tikrai ne Lietuvoje. Smalsumo vedama, o ir noro pasikalbėti su Dievu, už posūkio surandu bažnyčią. Aukšta mūrine tvora apjuosta teritorija atrodo kiek nejaukiai, nors nedidelės lauko lempos apšviečia įėjimą ir aš pro jį įeinu. Viduje visiška ramybė. Paausotuose rėmuose šventieji ilsisi ant sienų, žvakių liepsnelėse žaidžia šešėliai. Prie altoriaus kunigo nematyti, tikriausiai ne mišių laikas. O ir žmonių tik vos keli. Trys be manęs: priekyje sėdi dvi moterėlės galvas apsigobusios skarelėmis, o kelios eilės už jų... Gerai neįmatau... Lyg ir aukštas vyras, be kepurės, šviesiais plaukais ir barzdele...

O, Dieve, tai juk Karolis!

3 d'alis

Kojos pačios mane nuneša prie jo. Prisėdusi šalia nusišypsau:

– Maniau, sakei, kad esi nereliginas.

Jo lūpos taip pat išvinguriuoja nuo ausies iki ausies, bet neatrodo labai nustebęs. Gal galvoja, kad čia ji atsekiau?

– Religija nuo tikėjimo labai skiriasi, mano galva. Patinka man čia ateiti, nurimti, pamąstyti.

– Tai gal sutrukdžiau? – susivokiu.

Jis linksmai papurto galvą.

– Ne, anaipol. Apie jus su Reinaldu ir atėjau pamąstyti.

Viskas aišku. Gailisi mūsų. Gaila ir man. Nesuprantu kaip taip viskas staiga pasikeitė. Atrodo išsigelbėjom nuo krizių siaubiamos Venesuelos, pradėjome naują gyvenimą čia, Lietuvoje, išsinuomavom butą, aš susiradau darbą, Reinaldas ėjo į darželį... O už posūkio tykojo mūsų baisi liga. Nė baisiausiam sapne tokio įvykių vingio nesapnavau.

Iš pagarbos, įėjusi į bažnyčią nusiėmiau kepurę juokingu bumbulu, bet dabar norisi vėl ją užsidėti. Vėsa pamažu ir negailestingai stingdo mano kūną. Jau veik nebejaučiu nosies galiuko ir tik galiu įsivaizduoti jį esant varvekliaus spalvos. Nevalingai sudrebu.

– Tau šalta? – pastebi Karolis.

– Negi bažnyčiose nešildo?

– Jos tokios senos, kad mūras išalęs per amžius ir joks radiatorius jo nesusildys, – bando filosofuoti šypsodamasis. – Einam iš čia.

Išėjus iš bažnyčios iškart užsimaukšlinu kepurę. Žinau, atrodo juokingai. Tai patvirtina Karolis, iškeldamas nykštį į viršų.

– Gyvenu visai netoli, jei nori galim užėti, susišildysi.

Jo kvietimas mane nustebina. Bet maloniai. Gal ir gera idėja savo apmąstymais dėl Reinaldo gydymo pasidalinti su visa girdėjusiu Karoliu. Kol delsiu atsakyti jis priduria:

– Valandžiukei. Atsigersim šiltos arbatos. Ir iškviessiu tau Boltą.

– O tavo žmona ar draugė nesupyks, kad atsivedei mane?

– Nieko panašaus aš neturiu, – nusijuokia jis, – gyvenu vienas.

Gal gėjus? – pagalvoju.

Aš sutinku ir mes pasukame į mažą gatvelę tarp gyvenamųjų namų. Kalbame apie Kauno senamiestį. Jis papasakoja čia gimęs ir užaugęs, Vilniuje tik studijavęs, bet šir-

dyje savo miesto Kauno į sostinę neiškeitęs. Nebeklausiu dėl jo asmeninio gyvenimo ir orientacijos. Ne mano reikalas.

Per tamsų bromą išlendame į kiemelį, kuriame artimiausio namo pirma laiptinė ir yra Karolio. Viduje šilta ir jauku. Senoviniai drožinėti baldai ir didžiuliai paveikslai su įvairių miestų motyvais butą daro paslaptingu.

Pamatęs, kad stebiuosi Karolis pasiteisina:

– Beveik viskas likę, kaip mano tėvų buvo užgyventa. Kai jie mirė aš studijavau, po to grįžęs kažkodėl neišdrįsau daryti remonto ar kažko keisti. O ir jauku man taip. Ateik, ką parodysiu, – nusiveda mane į kitą kambarį, svetainę. Ten dar daugiau paveikslų ant sienų, o langus puošia sunkios, žalio barchato užuolaidos. Priveda prie paveikslo virš senovinės komodos.

– Ar atpažįsti kas čia?

Paveiksle smailus bažnyčios bokštas, šalia jo kelios palmės, toliau laibi geltoni pastatai, o horizonte dangų remiantis didžiulis kalnas... Viskas taip sava ir pažįstama!

– Merida! Mano gimtasis miestas!

– Tai ir tu kilus iš ten pat, kur gyveno mano tėvas? Aš tik spėjau, kad būsi ten buvus.

– Čia beveik matosi mano tėvų namas, – juokiuosi negalėdama patikėti, kad Kauno senamiesčio bute kaba paveikslas su mano gimtuoju miestu.

– Apsišvalgyk, gal dar kažką pažįstamo pamatysi, kol užkaičiu arbatą. Juodos ar žalios?

– Juoda bus gerai, ačiū! – sakau aš ir slenku akimis per paveikslus. Apžiūriu visus įdėmiai, bet daugiau Venesuelos vaizdų nebematau. Kitų pasaulio vietų ir nesu mačius, prieš atkeliaudama į Lietuvą, už Venesuelos ribų nebuvo buvus... Priėjusi prie paskutinių rėmų kambaryje pastebiu, kad juose ne miestai, bet žmonių nuotraukos. Viršutiniame rėmelyje vyresnė pora. Tikriausiai Karolio tėvai. Moteris auksiniais, kaip Karolio, plaukais, atrodo nuoširdžia, dantis atidengiančia šypsena. Šalia jos vyro žvilgsnis kiek rūstus, panašus į mano ex vyro tėvą. Rėmelyje po jais kita pora. Karolis, žydrais marškinėliais ir į jį labai panaši mergina. Irgi šviesiais plaukais, dailiai padažytom akim ir lūpom. Tikriausiai sesuo, tik keista, kad niekas apie jo seserį man neminėjo. Kodėl jos telefono dėl tų maldaknygių man buvusi anyta nedavė? Ir kodėl ji šiame bute negyvena? Dar kartą įsistebeiliju į Karolį. Patrauklus vyras. Nuotrauka tikriausiai daryta prieš kelis metus, nes čia jis atrodo lieknesnis, žydra spalva jam tinka, išryškina gražias akis.

Karoliui pasirodžius su puodeliais ir sausainių dubeniu prisėdam ant sofos prie lango. Imbiero aromatas pakutena man nosį, tad nieko nelaukusių čiumpu ir paragauju širdelės formos sausainio. Tokio skanaus dar nebuvau ragavusi.

– Šie man primena Kalėdas... – išgirstu Karolį, neatitraukiantį nuo manęs akių.

– Dieviški! – nusijuokiu valydamasi trupinius nuo lūpų. – Gi tikrai, tuoj Kalėdos! Jei tiksliau, dešimt dienų iki jų.

– Šiuose namuose Kalėdos būdavo didelė šventė. Kai tėvai buvo gyvi... O dabar, pažiūrėk, net eglutės nepasipuošęs.

– Apgailestauju dėl tėvų. Tikriausiai buvot artimi?

– Su mama tikrai taip, su ja buvo lengva. Tačiau apie tėvą to nepasakyčiau. Apskritai, galim sakyti mažai jį pažinojau. Kai manęs susilaukė jam jau buvo beveik penkiasdešimt. Grįžęs iš Venesuelos jaučiu, mintyse taip jos ir nepaliko. Aš net ispaniškai išmokau, kad jam įtikčiau, bet veltui... Neturėjom mes ryšio. Tėvas visada buvo kažko susimąstęs, mažai kalbėjo.

– Pažįstamas jausmas, – nusijuokiu. Karoliui suraukus antakius, paaiškinu, – mano ex vyras, taigi jo anūkas. Taip pat kaip ir jo tėvas, mąstytojai ir tyleniai.

– Man atrodo aš to nepaveldėjau, – mirkteli akį Karolis.

– Kuo toliau tuo labiau įsitikinu, kad, deja, Reinaldas taip. Vargšas mano sūnelis. Man atrodo dėl savo uždaro būdo jis net neparodo kaip jam šiuo metu yra blogai. Bet kuris kitas būtų daugiau inkštęs ir skundęsis visais tais tyrimais. Tu neįsivaizduoji kiek jam jų pridarė!

– O gal kaip tik, jis puikiai susidoroja su savo emocijomis? – švelniai paklausia Karolis. Mano akys jau vėl sudrėkusios. – Vieni vaikai labai aiškiai ir garsiai visko reikalauja, kartais taip manipuliuodami tėvais. Kiti, būna, slepia skausmą nuo tėvų, šiuo atveju mamos, nes nenori jos liūdinti. O būna, kad net labai jauname amžiuje vaikas geba tiesiog susitvardyti, kontroliuoti savo emocijas. Ir tai nėra blogai.

– Iš kur tu tiek daug žinai?

– Tiesą sakant... – pasikaso užausį, tarsi galvodamas ar pasakoti ar ne, ilgai netrukęs išdėsto: – Turiu svajonę tapti vaikų psichologu. Dėl tėvo atšiaurumo vaikystėje turėjau traumą, ir jei ne mama, nežinau kas iš manęs būtų išėję. Noriu padėti vaikams su panašiomis ir baisesnėmis patirtimis.

– Kaip nuostabu! Manau būtum geras psichologas, – patvirtinu aš suplodama rankomis. – O kodėl iki šiol juo netapai? Ne to mokeisi Vilniuje?

– Ne, Vilniuje studijavau verslo administraciją. Buvau kvailys, kad ten stojau. Žinojau, kad tai ne man, bet turėjau merginą... Ji labai norėjo turtingo vaikiną verslininką ir, kad šis ją išlaikytų.

Tai Karolis ne gėjus. Susigėstu taip apie jį pagalvojusi. Jis irgi kažko nepatogiai muistosi kėdėje.

– Tai ne kaip pasibaigė ta istorija su mergina?

– O tu visada tokia tiesmuka? – nepiktai išrėžia jis.

– Nenori, nepasakok!

– Juokauju! Privalau tai tau papasakoti, nes per ją, aš įžeidžiau tave.

– Nieko nesuprantu.

– Matai, su ta mergina viskas per ilgai užsitęsė. Aš vis neigiau pats sau, kad ji tokia materialistė... Bet praeitą savaitę, kai galiausiai ji iškėlė man ultimatumą – arba ji arba vaikų psichologo studijos (nes pinigų visokiems jos niekam reikia čia ir dabar), nutraukiau santykius. O tada paskambinai tu... Blogiausiu momentu, kai apie visas moteris galvojau kaip apie barakudas, – jis nusijuokė čiažiai. – Dabar aišku aš taip negalvoju! Atsiprašau...

Kaip galėčiau ant jo pykti? Po šiandienos kai taip man pagelbėjo. Ir dabar kai jį geriau pažįstu, suprantu kiek panašumų mūsų gyvenimuose būta. O be to, pradedu matyti koks jis patrauklus vyras. Nusišypsau jam ir baigiu gerti savo arbatą puodelyje. Jis pasiūlo vyno, aš neatsisakau. Po to dar užsisakom picą į namus, valgom šnekučiuodamiesi visokiomis temomis ir man taip gera, net nepajuntu kaip ateina vidurnaktis.

– Man jau tikrai metas, – sakau stodamasi nuo sofos. Truputį susvyruoju, vynas bus padaręs savo. Nepamenu kada taip atsipalaidavau.

– Iškviesiu tau Boltą, luktelk minutėlę.

Kol jis telefone ieško man mašinos, vėl atkreipiu dėmesį į nuotraukas ant sienos.

– Kodėl niekad neužsimeni apie sesę? – parodau į merginą fotografijoje šalia jo. Jo akys išsiplėčia, veidą iškreipia skausminga šypsena.

– Čia ne... Aš neturiu sesers... Čia Simona, mergina apie kurią tau pasakojau... Kokia aš kvaiša! Vis per tas savo interpretacijas ir ilgą liežuvį.

– Atsiprašau. Nežinau kodėl taip pagalvojau, jūs toj nuotraukoj tokie panašūs...

Jo nuotaika jau pasikeitus. Ką tik, prieš akimirką besišypsantis ir šmaikščias istorijas pasakojęs Karolis dabar nugrimzdo į rimtį. Viską sugadinau... Būtume gal net pasibučiavę atsisveikindami. Ne dėl to, kad aš norėčiau ar ką, bet buvo taip gera praleist

vakarą drauge. Jis akivaizdžiai dar nepamiršęs tos Simonos. Ir nuotrauka, ir toks staigus jo nuotaikos pasikeitimas... Man sudiegia širdį. Bet gal taip ir geriau. Nereikia man dabar jokio vyro, jokių romantiškų jausmų. Būtina susikonscentruoti į sūnų. Tokių minčių vedama skubiai atsisveikinu su Karoliu ir išvažiuoju namo.

-6-

Į ligoninę, po veik bemiegės nakties namuose, išeinu vos prašvitus. Apledėję šaligatviai man yra iššūkis, nes niekada anksčiau tokiais nevaikščiojau. Atsargiai, žingsnelis po žingsnelio, pasiekiu ligoninę, pakabinusi pūkinę striukę rūbinėje, įeinu į šiltą palatą. Saulė sėdi šalia mano sūnaus lovos ir telefone kažką skaito. Reinaldas dar miega. Padėkoju sesutei už jo priežiūrą.

– Daktaro Tomo pacientai patys mieliausi, – atsako ji ir šiltai nusišypso, perbraukia pirštais per Reinaldo plaukus.

Atsisveikinusi išeina.

– Mamyte, ar gerai laiką praleidai namie? – vos akis pramarkęs sako mano rūpestingasis sūnus.

– Ne, namuose tuščia ir nyku! Be tavęs niekur man nėra gerai, – patikinu jį pri-glausdama prie krūtinės. Prisiminusi ką atnešiau, pagriebiu nuo grindų rankinę.

– Žiūrėk ką tau turiu!

Ištraukiu jo paskutinį vakarą namie gamintą Kalėdinį žibintą. Uždegiu žvakutę viduje ir abu apsikabinę jaukiai pasėdim. Matau, kad sūnaus liga progresuoja; žandų vietoje įdubimai, visas kūnas geltonas, it fermentinis sūris. Pranešiau apie jo ligą Robertui, kuris kaip ir buvo galima tikėtis, išklausęs nieko daug nepasakė, tik kažką panašaus į „reikėjo saugoti vaiką“ leptelėjo. Jo mama, mano buvusi anyta, atvirkščiai, jau kelis kartus į ligoninę skambino, teiravosi kaip anūkas jaučiasi. Taip pat ir mano mama susirūpinusi. Tėčio seniai nebeturiu. Kai man buvo šešeri jį partrenkė automobilis ir jis žuvo vietoje. Kai darbar pagalvoju – buvo sunku augti be tėvo...

Kalėdinių dekoracijų palatoje dar padaugėja kitą dieną. Lyg susitarus, daktaras Jurkšaitis atnešė rankos dydžio dirbtinę eglutę, o Karolis šviečiančių girliandų. Pirmasis susitikimas su Karoliu po vakaro jo namuose buvo kiek nejaukus, atėjęs į palatą jis visą dėmesį skyrė Reinaldui, o kalbėdamas su manim akis nudelbdavo žemyn. Kai ligoniuką išvežė procedūroms, palatoje likome tik dviese. Prisiekiu, jei būtų vasara ir pro atvirą langą įskristų musė, puikiai girdėčiau jos zvimbimą. Karolis paėmė binto skiautę ir Reinaldo žaislą vėžliuką, kurį pats buvo jam padovanojęs. Kažką plėšė, suko; mikliai darbavosi pirštais, kol aš neištvėrusi jo paklausiu:

– Ką čia darai?

– Paversiu vėžliuką ligoniu. Gal Reinaldui patiks juo rūpintis ir taip galės nukreipti mintis nuo savo ligos...

– Tu toks... tu toks, – užsikertu.

Jis atsisuka į mane, įsistebeilija savo nuostabiai žydromis akimis, klausiamai kilsteli vieną antakį:

– Koks?

– Toks nelietuviškas!

„Ir toks geras mano sūnui ir nuostabus pašnekovas. Ir sąmojingas ir gražus“ dar mintyse pridedu aš. Abu juokiamės, kai į palatą ateina daktaras Jurkšaitis.

– Hm, atsiprašau, kad sutrukdžiau... Bet gerai, kad ir vertėjas čia, – galvą į Karolio pusę palenkia ir keistai vypteli daktaras. – Turim pasikalbėti.

Visi juokai kaipmat išsilaksto. Tai dėl tyrimų, kuriuos man atliko vakar, rezultatų. Tyrė mano kraują, darė širdies kardiogramą ir kepenų rentgeną. Visą dieną praleidau eidama per kabinetus ir gulėdama lovoje, tarsi šios ligoninės pacientė.

– Sakykit, daktare, kaip bus? Ar galiu donuoti dalį kepenų savo sūnui?

– Nežinau kaip švelniau tai pranešti, – sumurma jis visai ne linksmai.

Aš jau nutuokiu ką tai reiškia. Bandau išlikti kieta:

– Nevyniokit į vatą. Noriu žinoti tiesą.

– Deja, jūsų kraujospūdis per aukštas, širdžiai tokia operacija pavojinga... Nepasirašysiu ant leidimo daryti transplantaciją, – taria jis, o jo akyse atsispindi nesuvaidinamas gailestis.

Mano rankos nusvyra ir žengusi žingsnį kiek suklumpu. Neviltis it koks grobuonis įsisiurbia į mano syvus. Atsisėdu ant lovos krašto ir bandau įkvėpti, ašara nurieda skruostu.

Karolis kažko lietuviškai pasiteirauja daktaro, bet aš nesuprantu. Jų balsai tarsi per uždangstytas mano ausis vos pasiekia klausą. „Ką reikės dabar daryti?“, „Kaip savo sūnui padėti?“, „O jei nesulauks jis donoro arba mirs ant operacinės stalo“ – vis mąstau ir verkiu.

Abu vyrai sykiu prisėda šalia manęs iš abiejų pusių. Norėčiau į kuri nors įsikniaubti ir išverkti tas mane kamuojančias nežinios ašaras. Bet suprantu, kad nė į vieną negalėčiau. Abu, nors nuostabūs vyrai, man uždrausti...

– Nusiraminkit, Glorija. Dar ne viskas prarasta, – pirmas prabyla daktaras Jurkšaitis.

– Neverk, Reinaldas stiprus, išsikapstys. Yra dar galimybių jam padėti... – nutęsia Karolis.

„Kokios dar galimybės!? Juk daktaras sakė, kad operacija pavojinga, o donoro gali ir nesulaukti“ – noriu išrėkti aš, bet balsas neklauso. Per kūkčiojimą negaliu ištarti nė žodžio.

– Padarykim tai, – dar pasako Karolis po minutėlės.

– Jei apsisprendėt, galime rytoj pat atlikti jūsų organų tyrimus dėl kepenų atitikmens.

Aš pakeliu galvą, vyrai žiūri vienas į kitą.

– Karolio? – paklausiu.

– Na, jis gi berniuko giminė. Tolima, bet manau donorystė įmanoma.

Atsisuku su nuostaba į Karolį. Jis žiūri į mane lyg niekur nieko, lyg tai ką ką tik išgirdau būtų savaime suprantama.

– O tu galėtum?

– Žinoma! Gi sakiau, kad pagelbėsiu kuo galėsiu, – jis nusišypso.

Mano rankos apsivija jo pečius, apkabinu taip stipriai, kaip stipriai mano širdis dėkoja jam. Džiaugsmo ašaros pakeičia prieš tai buvusias ir pagaliau viltis, bent mažytė, dėl Reinaldo išgijimo įsižiebia many.

Nieko nelaukdami daktaras su Karoliu išeina pildyti dokumentų ir užsirašyti tyrimams.

Likusi viena palatoje nusišluostau ašaras ir galvoju kaip mums su Reinaldu pasisekė, kad esame Lietuvoje. Pirmosios patirtys gal nebuvo pačios geriausios – Ruklos pabėgėlių centro darbuotojų antipatija, nepatiklūs apsauginių žvilgsniai parduotuvėse, pašaipios replikėlės darbovietėje. Bet šie, ligoninėje mus supantys žmonės, yra tokie nesavanaudiški, kokių Venesueloje nė su žiburiu nerasi. Mano gimtinėje viešose įstaigose

klesti korupcija; jei nori kažką gauti, tai sumokėk didelius pinigus. Nenustebčiau, kad ir organų pirkimas – pardavimas egzistuoja. Per televiziją nenustojamai pasakoja kaip pagrobiami vaikai, ir niekada tėvai jų neberanda. Kaip yra ten, yra baisu. Čia žymiai geriau. Esame ne tik saugūs, bet ir kažkam iš tiesų rūpim. Karolis mus lanko, guodžia, palaiko ir net yra pasiryžęs dovanoti savo organą, savo kepenis, kad tik Reinaldas pasveiktų! Slaugė Saulė visada tokia maloni mums ir nematau, kad jai už tai kas nors papildomai sumoka. Doktoras Jurkšaitis taip pat elgiasi labai rūpestingai. Na taip, jis gi doktoras, ir turėtų prižiūrėti savo pacientus. Bet jis visada padaro viršaus – domisi ne tik Reinaldo sveikata, bet šiaip jo visko klausinėja, neprašytas atnešė eglutę palatai papuošti ir mums nuotaiką pakelti. Nusišypsau. Iš tiesų mano nuotaika pasitaiso taip, kad net užsimanau muzikos. Telefone surandu „*Feliz Navidad* (isp. – Linksmų Kalėdų)” grojaraštį ir palatą užpildo nuotaikinga melodija. Linksmoji Kalėdų dvasia akimirksniu persmelkia mane.

Kai skamba jau trečia Kalėdinė daina atsidaro durys, išsigastu pamaniusi, kad gal ateis viena senųjų slaugytojų muzikos tildyti, bet tarpdury pasirodo Karolis. Jo veide pražysta gražiausia šypsena ir priėjęs prie manęs jis duoda ranką, tarsi kviesdamas šokti. Bandau prisiminti kada paskutinį kartą šokau... Gal per savo vestuves prieš septynerius metus? Mano buvęs vyras Robertas tikrai, kad nepasižymėjo grakštumu. Ilgai nesispyriojus atsistoju ir mes pradėdam judėti. Viena Karolio ranka laiko manąją, kita apglėbusi nugarą. Nors jis gan aukštas, mūsų veidai susiliečia ir savo kaktoje pajuntu kutenančius jo barzdos plaukelius. Jis kvepia maloniai, vyriškai, jo kvepalai atsiduoda muskату ir juodąja arbata. Visu savo kūnu pajaučiu jo šilumą ir man taip malonu, kad atrodo džiaugsmo šokį pradeda šokti širdis. Ji pasiutiškai mušasi, o Karoliui apsukus mane aplink ratu, atrodo iššoks iš krūtinės. Pasižiūrim vienas į kitą ir juokiamės. Du kvailučiai, nepaisant nieko, sukasi šokio ritmu tarp balkšvų palatos sienų.

Mus sustabdo tik į palatą parvežtas Reinaldas. Po procedūros jis miega ir man vėl apmaudu jį tokį matyti. Patyliukais atsisveikindamas išeina Karolis, pažadėjęs rytoj sugrįžti, o aš jau pradedu jo laukti.

Kitą rytą paprašau Saulės valandėlę pabūti su Renaldu, kol pati išeinu į parduotuvę. Noriu nupirkti imbierinių sausainių Karoliui. Jam darys tyrimus ir visą dieną turės praleisti ligoninėje, tai nors tiek tikiuosi jį pamaloninti. Šiandien nėra labai šalta, oras toks šviežias ir tyras, danguje keli pilki debesys, iš kurių... O, Dieve, krenta snaigės!

Sukdamosis lėtai jos leidžiasi ant mano juodų plaukų, ant striukės, pakelį rankas, kelios nusileidžia ant pirštinių. Kaip malonu jas jausti ant skruostų, stebėti jų šokį.

Imbierinių širdelių, kokias valgiau pas jį, deja, nerandu, bet iš parduotuvės paimu kitokių sausainių, dar mangą, man primenantį Venesuelą, ir žvakutę Reinaldo žibintui vėl įžiebtį. Pareėjusi į ligoninę neskubu ieškoti Karolio, kad nepasirodyčiau kaip prielipa. Visada vadovavausi taisykle, kad vyras turi pirmas parodyti iniciatyvą ir jis siekti moters, o ne atvirkščiai. Man atrodo, kad vakar pakviesdamas šokti jis tą iniciatyvą ir parodė, bet vis tiek, palaukiu iki popietės, kad nunešti jam lauktuvių. Suradusi reikiamos palatos duris, džiaugsmingai išsišiepusi jas atidarau. Akimis surandu jį... ir savo nuostabai, šalia stovinčią moterį. Šviesiaplaukę iš nuotraukos. Simona. Mane pamačiusi ji savininkiškai paliečia gulinčio Karolio krūtinę ir įžūliai išverčia akis į mane. Tol stoviu amą praradusi, kol pastebi Karolis, nusipurto Simonos ranką ir pradeda kažką man sakyti. Aš jo negirdžiu, padedu ant gretimos spintelės sausainius ir išlekiu netarusi nei žodžio.

4 dālis

Einu koridoriumi keikdama save. Na kodėl turiu prisigalvoti nebūtų dalykų? Kodėl man atrodo, kad jam parūpau kaip moteris? Jis gi sakė, kad su Simons ilgai draugauja, gal suklydo ją pavadindamas materialiste? Na ir kodėl vis pasirenku netinkamus, šiuo atveju, nepasiekiamus vyrus? Bijau tik, kad jau per vėlu, širdžiai neįsakysi. Karolis man neabejotinai patinka. Nuo pat pirmos akimirkos kai pasirodė ligoninėje. Apie jį galvoju dieną ir naktį, ypač kai pavargstu galvoti apie sūnaus ligą ir leidžiu sau pasvajoti. Pajaučiu kaip sudrėksta mano akys ir jų kampučiuose atsiranda po sūrią ašarą. Gana! Dėl to tikrai neverksiu. Tebūna jis su savo Simona. Tarp manęs ir jo – tik Reinaldo kepenys.

Grįžusi į palatą randu Saule, palinkusią prie snaudžiančio Reinaldo. Jos išraiška ne tokia džiugi, kaip visada, tad klausiu:

– Kaip Reinaldas? Ar viskas gerai?

– Taip, viskas puiku. Užmigo man beskaitant.

– Bet kažkas tave neramina ar ne, Saule?

– Ech, niekis, – nusuka akis ji į grindis, patylėjusi priduria: – Visada norėjau paklausti apie Reinaldo tėtį... Ar jūs ne kartu? Atleiskite jei per daug asmeniška.

– Ne, jokia čia paslaptis. Mes jau ketveri metai kaip išsiskyrę. Jis gyvena Venesueloje. Bet yra lietuvis. Ironiška, ar ne?

– Tai esate laisva, ar su tuo vyriškiu, kuris jums vertėjauja, esate pora?

– Laisva. Su Karoliu niekas mūsų nesieja. Na tik, kad jis yra Reinaldo senelio brolis ir nori tapti jam kepenų donoru, – iš lėto renku lietuviškus žodžius. Su Saule bendrauti taip lengva. – Jis turi merginą, – atsidūstu.

– Supratau. Didelė to vyro širdis.

– O tu? Ar turi vyrą? Vaikiną?

– Ne. Nesiseka man, esu įsimylėjusi be atsako, – gailiai taria ji ir pasižiūri į duris. Staiga man dingteli:

– Daktaras Jurkšaitis?

Jos skruostai skaisčiai nurausta, užsiima už galvos ir nekaltai nusišypso:

– Negi taip matosi?

– O jūs puikiai vienas kitam tiktumėte!

– Tikrai? Man atrodo, kad jis į jus įsižiūrėjęs?

– Ne. Nejuokauk, – karštis pliūpteli ir į mano veidą. Ne kartą buvau taip pagalvojus, bet stūmiau mintis šalin. – Gražiai su manim elgiasi dėl Reinaldo. Jis jam labai rūpi.

– Gal ir taip. Bet aš su juo dirbu gan senai. Į mane, atrodo, net nepažvelgia. O jūsų palatoje praleidžia ilgiausiai laiko...

Sėdim ir kalbamės lyg senos draugės. Aš gal kaip vyresnė ir su patirtimi, turėčiau ją ko pamokyti. O Saulė ir klauso įdėmiai, akių nenuleidžia. Jos banguoti šviesūs plaukai šiandien palaidi, putlios lūpos padažytos šviesiai rožine spalva. Gal, kad dar labai jauna, ji tokia nuoširdi ir atvira. Norisi jai kaip nors toje situacijoje su daktaru pagelbėti. Juolab, kad dabar įsivaizduoju kaip puikiai jie vienas kitam tiktų.

Kai Saulė išeina iš palatos suvibruoja mano telefonas. Žinutė nuo Karolio: *Labai ačiū už vaišes, gaila, kad neleidai gyvai padėkoti. Mane jau išleido, tikiuosi gerų tyrimų rezultatų.*

Jis nebeužėjo. Vadinasi, iš ligoninės išėjo su ja. Ilgai galvoju ką jam atrašyti, galiausiai išsiunčiu: *Tai niekis, palyginus su tuo ką darai dėl Reinaldo. Išėikis.* Ir daugiau jis neatrašo, žinučių negaunu. „Gal jis dar su ja?“ – skaudžiai nudiegia paširdžius.

Reinaldui nepasakojau apie Karolio pasiryžimą donuoti savo kepenis. Matau kaip mano berniukas stengiasi, kad ir skauda jam, jis neinkščia ir nepasiduoda, trokšta kuo greičiau pasveikti. Tik nenoriu suteikti jam didelių vilčių, kol rezultatų nėra. Paglostau sūneliui galvą. Taip norėtusi sugrįžti į laiką prieš ligą. Vesčiau jį į darželį ir raginčiau daugiau žaisti su vaikais. Nuneštume tą rankų gamybos Kalėdinį žibintą ir aš dar pasilikčiau, padėčiau papuošti grupę. Susidraugaučiau su auklėtoja, viską padaryčiau, kad tik jis pasijaustų gerai.

Už ligoninės lango visai įsisnigo. Jau baltuoja medžių šakos, namų stogai ir šaligatviai. Gatvėse eismas sulėtėjęs, matau kaip pravažiuojančios mašinos valo nuo langų snaiges. Kiek pavyksta iš lovos, tuo vaizdu džiaugiasi ir Reinaldas. Jei sniegas neištirps, bus pirmos mūsų baltos Kalėdos. Iki jų dar savaitė.

– Karoliui jau pranešiau, jis sveikas ir jo kepenys puikiai tinka donorystei, – šypsosi daktaras Jurkšaitis pranešdamas žinią man. Paėjėjome per rytinę vizitaciją kiek toliau nuo Reinaldo lovos palatoje pasikalbėti.

– O kaip mes džiaugtis!

– Tik kaip ir minėjau, pas mus tokios operacijos neatliekamos... Susitariau su daktaru ligoninėje Vokietijoje, jis galėtų padaryti transplantaciją nedelsdamas.

– Kiek laiko turit omeny, sakydamas “nedelsdamas”? – nesuprantu aš.

– Tuoju pat. Geriau negaišti, kol Reinaldas dar pakankamai stiprus ir gali keliauti. Na žinoma, reikės poros dienų kol jūs ten nuskrisite, įsikursite... Bet jei Reinaldo ir Karolio rodikliai bus geri, per Kalėdas manau jau galės abu ilsėtis po transplantacijos.

Suploju iš nuostabos rankomis.

– Taip greitai! Ačiū, jums! Dievas jus telaimina, daktare.

– Man nedėkokite. Tik darau savo darbą, – tvirtai sako jis.

– Esate pats geriausias gydytojas, kurį man yra tekę sutikti. Tą patį sakė ir sesutė Saulė, – šypteliu jam smailai žvelgdama.

Jis pakelia antakį nustebęs, bet susimąsto ir nieko man nebeatsako. Ir gerai, tenorėjau meškerę užmest, tegul galvoja apie Saulę.

Daktarui išėjus jau noriu pranešt žinią Reinaldui, bet susilaikau. O jei Karolis apsigalvojo? Jei susitaikęs su Simona nebenorės kažkur trenktis į Vokietiją per Kalėdas ir aukoti dalies savo organo tolimam giminaičiui?

Kol galvoju ką paskambinus pasakyti Karoliui, sučirškia mano telefonas.

– Ar jau girdėjai? – be įžangos klausia jis. Balsas, lyg loteriją laimėjusio žmogaus.

– Taip, ką tik daktaras pranešė.

– Tai puiki žinia! Ar tu džiaugiesi?

– Džiaugčiausi jei tu neapsigalvotum dėl viso šito.

– Tai žinoma, kad ne, – jo balsas sutrinka. – Kodėl turėčiau?

– Gal dėl savo merginos? – džiaugiuosi, kad kalbamės telefonu, nes nemokėčiau nusišėpti savo pasišlykštėjusios veido išraiškos.

– Na taip, Simona vakar bandė mane atkalbėti. Bet aš apsisprendęs, visu šimtu procentu. Nekantrauju gultis ant operacinio stalo ir dovanoti dalį savo kepenų Reinaldui. Kad tik jis pasveiktų...

Padėkoju jam ir baigiam pokalbį. Jau daug ramiau, nors taip ir nesupratau, kas dėl Simonos? Ką ji į tai, kad jis nenutraukia savo planų? Ir kaip reaguos sužinojusi, kad operacija numatyta per Kalėdas?

Įsisukame į plavimo karuselę – daktaras Jurkšaitis, Karolis ir aš. Daktaras surenka visus reikiamus medicininius išrašus, užpildo krūvas blankų ir supasakoja mums kokia eiga viskas vyks Vokietijoje. Mes atskrisim, jei viskas gerai, su taxi nuvažiuosim į ligoninę, jei Reinaldui pasidarys blogai, iškviessime greitąją. Ligoninėje mus pasitiks

daktaras Šulcas, paguldys abu vyrus į priešoperacines palatas, padarys tyrimus ir kai jau bus rezultatai, geriausiai atveju dar po paros, juos operuos. Kepenų transplantacija užtruks nuo keturių iki dvylikos valandų. Karolis turėtų atsigauti po dienos ar dviejų, Reinaldui pooperacinis laikotarpis gali išsityti iki mėnesio. Užsisakome bilietus į Vokietiją, skrydžiui po dviejų dienų. Karolis sumoka, bet aš jam pažadu mūsų su Reinaldu dalį grąžinti, kai tik gausiu atlyginimą už šį mėnesį. Nesmagu, kad gyvename nuo algos iki algos, bet Venesueloje kažkaip gyvenome išvis be algos. Pardaviau viską ką galėjau, iš namų išnešiau net kavavirę. Taip sunku su pinigais buvo... Net jei ir būčiau dirbusi, oficialus mėnesinis atlyginimas apie du eurai, o vištienos kilogramas kainuoja tris.

– Tau nereikėtų pradėti krauti lagaminų? – paklausia Karolis po eilinės planavimo sesijos mums einant koridorium.

– Ko gero tu teisus... Tikriausiai savuosius jau esi susikrovęs?

– Ne, bet planuoju tai padaryt šį vakarą. Dar turėjau tau vieną prašymą, – keistai nusišypso jis man. Žydros jo akys apsisuka ratu.

– Klausau...?

– Reikės, kad eitum kartu pas mane.

– Šiandien? – pasižiūriu į jį nepatikliai.

– Taip. Nors valandėlei. Prašau.

Pakeliu pečius nežinodama ką atsakyti. Toks jo kvietimas kaip lietus iš giedro dangaus, be esu jam tiek skoloj. Atsargiai išlemenu:

– Turėsiu paklausti Saulės, ar pažiūrės Reinaldą.

– Va, kaip tik ir ji, – parodo į slaugytojų kampelį už stiklo. Saulė sėdi koją ant kojos užsikėlus, kažką skaito.

– Tu eik pas Reinaldą, aš su ja pakalbėsiu.

Palydžiu Karolį akimis. Jo kūnas iš nugaros toks tvirtas, užpakaliukas standus. Vis dar užgniaužia man kvapą nuo jo, bet tvardausi. Jis užimtas.

Kai paprašau Saulės pabūti šią naktį prie Reinaldo ji nedvejojusi sutinka. Bet aš sugalvoju dar kai ką. Grįžtu pas daktarą Jurkšaitį į kabinetą.

– Daktare, būkit geras, pabudėkit prie mano sūnaus per naktį, – prašau jo. – Turiu grįžti namo pasiruošti kelionei.

– Paprašysiu, kad kuri sesutė pabūtų, tai jų darbas.

– Bet kai iki kelionės liko tiek nedaug, bijau rizikuoti... Jei jam pablogės ar kas nors atsitiks, noriu, kad būtumėt šalia ir suteiktumėt pagalbą, – nustatau kuo įtikinamesnę

išsigandusios mamos išraišką. Kas ir yra tiesa, esu išsigandusi dėl sūnaus sveikatos, bet pasitikiu Saule, taip pat kaip ir juo.

– Na gerai, gerai, pabūsiu su Reinaldu, – sutinka jis, o aš laiminga nusišypsau. Tikiuosi tiem dviem pavyks.

-8-

Apsnigęs Kaunas atrodo kitaip; mėnesiena atspindi baltose namų stogų smailėse, žibintų šviesos, tarsi aukso pažėrusios ant pusnių gatvėse. Šalia Karolio man net nešalta. Einu be savo juokingos kepurės, o mano juodi plaukai plaikstosi vėjyje. Jis taip pat atrodo atsipalaidavęs, kažką pasakodamas lengvai gestikuliuoja rankomis. Primena pietietį, nes lietuvoje nesu sutikusių žmonių, mokančių taip kalbėti rankomis.

Užsukam į jau pažįstamą gatvelę, kur už tamsaus bromo įėjimas į jo namus. Kažkur netoliese suloja šuo ir aš išsigandusi prisišlieju prie Karolio. Jis apglėbia mane viena ranka prisitraukdamas dar arčiau savęs. Užuožiu jo kvapą – muskato ir juodosios arbatos. Taip ir įeinam į namus prisiglaudę, vienas kitam šypsodamiesi. Ką pamatau pirmiausia – man užima kvapą. Didžiulė, kokių trijų metrų eglė. Plačios jos šakos skersuoja per visą koridorių. Pamatęs nustebusią mano išraišką, jis sako:

– Štai ko norėjau tavęs paprašyti!

– Kad visiems papasakočiau jog turi mišką namuose!?

– Ne, kad papuoštume eglę, kvailute, – švelniai pasako jis pro juoką, pakštelėdamas man per nosį pirštu.

Nutempiam žaliaskarę į svetainę ir įstatom jos kamieną į stovą. Karolis atidaro įvairaus dydžio dėžutes su spalvotais ornamentais, paduoda man vieną ir kol aš darbuojuosi atneša dvi taures vyno ir imbierinių širdelių. Tokių pačių kaip valgėm aną kartą. Pakabinu burbulą, gurkšteliu vyno, atsikandu sausainio ir mano širdis lydosi. Kaip ir praėjusį kartą čia būdama jaučiuosi taip jaukiai, taip gera ir lengva, kad net minutėlei užmirštu jį esant įsipareigojusį.

Kai lieka tik girliandos ir viršūnė, Karolis atitysia kopėčias, pastato šalia manęs. Jos neaukštos ir aš suprantu, kad ant jų užlipus ne ką tepasiėksiu. Nusišypsojusi pasitraukiu ir pamoju lipti jam. Jis paima vieną galą girliandos ir lipdamas kopėčiomis kelia į viršų, suka aplink eglę. Stebiu jį ir grožiuosi. Jis vilki šviesius džinsinius marškinius,

kurių viršutinės sagos atsegtos. Tamsios kelnės idealiai prigludusios, išryškinusios sportišką jo sudėjimą. Turiu stabdyti savo vaizduotę, kad neišsišeltų.

Galiausiai ant eglės keliauja viršūnė, sidabru spindinti žvaigždė. Užkabinęs ją Karolis atsisuka į mane savim patenkintas. Ištiesiu jam ranką juokais padėdama nulipti nuo kopėčių. Jis sugriebia man už plaštakos ir nušokęs nuo paskutinės pakopos apsuka aplink save palikdamas mano ranką sau ant liemens. Laisvomis rankomis apglėbia mane iš nugaros, prisiglaudžia. Jo artumas mane įelektrina. O kaip norėčiau atsisukus jį pabučiuoti! Bet kaipgi Simona? Pasuku galvą į pusę kur kaba jos nuotrauka. Tiksliau, kur kabėjo jos nuotrauka! Negaliu patikėti savo akimis – toje vietoje, kur dar praeitą savaitę kabojo besišypsantys Karolio ir Simonos veidai, dabar tuščia vieta. Jis tą nuotrauką nukabino!

– Kaip suprast? – patraukusi nuo jo liemens savo ranką, parodau pirštu į tuščią kvadratą sienoje.

– O ką? – išgirstu jį sakant švelniai, man prie ausies. Jo alsavimas kaitina kraują.

– Tu nukabinai jos nuotrauką.

– Tai žinoma, senai jau turėjau tą padaryt.

Atsisuku ir perveriu jį klausiamu žvilgsniu. Jis nė akimirkai neatitraukia rankų nuo mano liemens, maloniai jį degindamas savo antgamtine šiluma.

– Bet ji atėjo pas tave į ligoninę.

– Klausyk, Glorija, – dabar viena jo ranka pakyla viršutine mano kūno dalim, sustoja ties veidu ir įrėmina smakrą. – Kai tave sutikau, Simona man išnyko. Jau anksčiau tau sakiau, kad ji materealistė, atėjo į ligoninę bandydama man aiškinti kaip gyventi. Bet aš jai pasakiau, kad man tai neberūpi, kad daugiau manęs neieškotų. Nes aš radau tave. Glorija, *Yo quiero solo a ti* (isp.– Aš noriu tik tavęs).

Jam tai ištarus nebeištveriu, pasistiebiu nuo grindų ir drąsiai pabučiuoju. Jo lūpos nedvejodamos atsako tuo pačiu. Iš malonumo nutirpstu nuo kojų pirštelių ir plaukų galiukų, kvėpavimas tampa nelygus, o širdis ima plakti pašėlusiai. Bučiniiais jis apiberia mano veidą, kaklą, ausų spenelius, kol jo rankos glamonėja mano pečius, nugarą ir liemenį. Jos slysteli žemiau ir randa kaip patekti po mano rūbais, kyla į viršų ir delnais apglėbia krūtis. Sudejuoju iš malonumo.

Neskubėdami mes pereiname į miegamąjį ir tarpdury vienas kitą nurengiame. Be rūbų jis atrodo dar geriau nei įsivaizdavau: beplaukė krūtinė ir plokščias pilvas, kaip modelio iš žurnalų viršelio. Negaliu patikėti, kad čia aš su juo. Čia aš jį liečiu, bučiuo-

ju ir teikiu malonumą. Su kiekvienu prisilietimu vis didesnį. Įsielektrinę mūsų kūnai susijungia ir abu kartu pasineriam į saldų bangavimą. Bangos taip išsišėlsta, kad turiu įsikibti į jį, mano nagai įsminga į jo odą nugaroje ir kartu pajaučiam palaimą.

Karolio glėbyje taip gera gulėti. Tvirta ranka man atstoja pagalvę ir kai kvėpavimas nurimsta, širdies ritmas sulėtėja aš net keliom minutėm pasineriu į sapną.

– Jau labai vėlu, turėčiau keliauti namo krautis lagaminų, – pabudusi ir pamačiusi jo plačiai atmerktas žydras akis sakau aš.

– Žinau, bet negaliu tavęs išleisti, – šelmiškai nusišypsavo jis ir pabučiuoja man smilkinį. Po to akies voką, nosies galiuką ir lūpas.

– Aš rimtai.

– Aš dar rimčiau, – nesustoja jis, skverbiasi į mano burną ir mės vėl bučiuojamės negalėdami vienas nuo kito atsiplėšti. Jo lūpų saldumas man tarsi priešnuodis nuo visų pastarojo meto negandų.

Kai pagaliau aš išsirangau iš lovos ir pradedu rengtis, jis suurzgia lyg nepatenkintas šūnytis.

– Taip seniai to troškau ir taip trumpai pasimėgavau... Nesakau, kad buvo neverta!

– Mes turėsime viso pasaulio laiką, jei nori, tik kai Reinaldas pasveiks, – surimtėju aš.

– Tu teisi. Man pačiam neprošal būtų į lagaminą kelis daiktus įsimest. Aš tave palydėsiu.

Kai išeinam pro jo laiptinės duris lauke sninga. Dideliais kąsniais dangus drebia baltą sniegą. Žiūriu aplink nuostabos pilnomis akimis.

– Pirmieji mano susidūrimai su sniegu, – lepteliu.

– Šis labai geras, nes limpa, – sako Karolis gniauždamas delnuose sniegą. Nusišypsodamas gniūžtę numeta į mano pusę, švelniai pataiko į koją.

– Ach tu šitaip!? *Ya vas a ver* (isp. Tuoju pamatysi)!

Pasilenkiu ir padarau sniego gniūžtę pati. Maniškė pataiko jam į pilvą. Jis dar vieną sviedžia man į petį. Abu juokiamės lyg vaikai, sniego karui tarp mūsų prasidėjus. Po minutėlės krentam nugaromis ant sniego ir sklandydami rankomis padarom sniego angelus.

Lėktuve mano rankos prakaituoja, pakilęs kraujo spaudimas išduoda kamuojantį nerimą. Baugu dėl silpno Reinaldo, kaip jis kelionę atlaikys, o ir pačiai tai tik antras skrydis gyvenime. Pirmąjį turėjau kiek daugiau nei prieš ketverius mėnesius, tada išvis rankos, kojos drebėjo. Dabar šalia sėdintis Karolis skleidžia ramybę. Tarp manęs ir jo įsitaisęs Reinaldas atrodo irgi komfortiškai ilsisi. Jo galva guli ant mano peties, o kojos ant Karolio kelių. Mes jam apie mudu kol kas nepasakojom, berniukas ir taip daug pakelia. Nemanau, kad žinia apie mamytės ir tolimo dėdės santykius jam būtų nemaloni, akivaizdu – Karolis jam patinka. O aš dėl jo pametusi galvą! Vis prisimenu jo tobulą kūną, patirtą malonumą kartu ir negaliu patikėti, kad tai buvo ne sapnas. Tarsi atspėdamas ką galvoju Karolis paglosto man plaukus. Nusišypsau jam.

– Ar žinojai, kad sesutė Saulė išžiūrėjusi į daktarą Jurkšaitį? – paklausiu.

– Įtariau, bet dėl daktaro, galvojau, kad tu jam patinki. Bijoju, kad simpatija abi-pusė.

– Baik, į jį kaip į tave, aš niekada nežiūrėjau. O jis man buvo malonus tik dėl Reinaldo.

– Na, tikiuosi, kad jie su Saule vienas kitą suras. Kaip mudu, – jo akys geidulingai susiaurėja, prikanda lūpą šypsodamasis.

Išvykstame į oro uostą tiesiai iš ligoninės. Atsisveikinti buvo atėjęs visas mus prižiūrėjęs personalas. Neklausiau Saulės kas prieš tai naktį tarp daktaro Jurkšaičio ir jos įvyko, bet kai grįžau ryte sesutė šypsojosi nuo ausies iki ausies. Ir aš labai tikiuosi, kad daktaras atsakys į jos jausmus. Reikės aplankyti juodu ligoninėj, kai grįšim.

Kai lėktuvas ima leisti Frankfurto oro uoste, pro langą stebiu vakarėjančio miesto žiburius. Čia sniego nėra ir viskas lyg ant delno. Kalėdų lemputės, susiliejusios su gatvių apšvietimais, sudaro nuostabų šventinį peizažą. Poryt Kalėdos. Mūsų pirmosios šventės drauge bus ligoninėje. Nė kiek neromantiška, bet tuo pačiu taip jautru. Karolis, mano mylimasis, pasiaukoja dovanodamas dalį savo kepenų mano sūneliui, kuris be jų tikriausiai neišgyventų...

Ligoninės pastatas, kuriame atsiduriame didelis ir naujas, viskas švaru net tviska. Visi trys žvalgomės įžengę į registratūrą, Reinaldo rankytė mano delne, Karolis rūpinasi

lagaminais. Sužinojusi kas mes, administratorė nedelsdama iškviečia daktarą Šulčą. Raudoną, retų plaukų vyriškis atrodo jau arti pensijinio amžiaus, bet žiūrėdama į jo povyžą ir tai kaip bendrauja su aplinkiniais, suprantu, kad yra svarbus asmuo šioj ligoninėj. Jis kalba vokiškai ir truputį angliškai su Karoliu. Abi kalbos man lyg paukščių čiulbėjimas.

Švelnių bruožų sesutė atveža neįgaliojo vežimėlį Reinaldui ir nusišpsojusi padeda atsisėsti. Didžiuojuosi savo berniuku, kuris taip puikiai atlaikė kelionę, bet dabar būčiau nieko prieš jei pailsėtų. Į palatą einu kartu, ji visai nepanaši į lietuvišką – vaikiškai išpieštos sienos, ryškus geltonas minkštasuolis palei sieną, ant sienos pakabintas televizorius.

– Kaip čia gražu, mama, – sako Reinaldas, bet iš akių matau, kad yra pavargęs. Ir labai sergantis. Mano širdis verkia jį tokį matydama. Paglostau galvelę, padedu atsisėsti ant lovos.

– Tikiuosi ilgai čia neužsibūsime, tu pasveiksi ir mes keliausim namo, į Lietuvą.

– O kai dėdė man atiduos savo kepenis, jo daugiau nebematysim?

– Manau, kad matysim, tikiuosi, dažnai matysim.

– Tada gerai, – išgirstu silpną savo sūnaus balsą ir matau kaip jis atsijungia. Tiesiog krenta į lovą be sąmonės. Taip dar nėra buvę, tad pašoku iš vietos ir lengvai papurtau jį. Kūnelis, tarsi be gyvybės, geltonos rankos pakeltos nusvyra, akys vos vos užmerktos.

– *Ayudame* (isp. – Padėkit)! – šaukiu kaip moku.

Į palatą netrukus įsiveržia dvi moterys ir vyras. Visi trys pripuola prie Reinaldo, nustumdami mane į šoną; viena moteris skaičiuoja pulsą, kita atkelia mano berniuko akių vokus, vyras, skubiu balsu kažką aiškina vokiškai. Mano kūnas pašiurpsta, išgąstis pakerta kojas, tad sudrimbu ant minkštasuolio. Kas mano sūneliui? Kodėl jis prarado sąmonę?

Neužilgo veik uždusę atbėga Karolis su daktaru Šulcu. Raudonplaukis kažką tuoj pat suvadovauja ir iš palatos išėjęs vyriškis su sesute tuoj vėl grįžta vežini lovą ant ratukų. Perkelia ant jos bedvasį Reinaldo kūnelį ir iš daugelio mano ausis pasiekusių žodžių suprantu – „pasiruošti operacijai”. Karolis atsiranda šalia, pasuka mano galvą į save:

– Glorija, būk stipri, prašau tavęs. Aš išeinu į operacinę, girdi? – jis sako aiškiai, bet aš vos gaudausi kas vyksta aplink. – Mums reikia tavęs. Melskis ir tikėk, viskas bus gerai.

Aš linktelio nežymiai. Jis pabučiuoja mane ir išskuba su likusia palatoje sesele.

Dabar palatoje aš viena, skruostais rieda ašaros, nežinau nei kur visi išėjo, nei kas įvyks, bet Karolio žodžiai dar skamba mano ausyse. Jiems reikia manęs. Malda ir tikėjimas. Sukalbu „Tėve mūsų“ ir prisimenu kaip ta pačia malda meldžiausi būdama maža. Tada irgi buvau ligoninėje, tik Venesueloje, kartu su savo mama. Ji verkė ir daužėsi sau į krūtinę. Prisimenu, kad jos veidas buvo perkreiptas tokio siaubo ir skausmo, kad pagalvojau jog ji išprotės. Meldžiausi už ją, net labiau nei už tėvą. Daktarai bandė ją atgaivinti po avarijos. Deja, nesėkmingai, jo gyvybė buvo užgesus iškart po susidūrimo. Mamai prireikė daug laiko, bet ji atsigavo. Jei dabar prarasčiau Reinaldą, vargu ar atsigaučiau... Surimtėju, nusišluostau ašaras ir išeinu į koridorių.

Po gero pusvalandžio sužinau, kad Karolis jau operacinėje, iš jo išiminėja dalį kepenų, kuriuos transplantuos Reinaldui. Mano sūnelis laukia prijungtas prie gyvybę palaikančių aparatų, net nežinau kokia kalba išprašau, kad galėčiau jį aplankyti. Įeinu į palatą ir man užgniaužia kvapą, Reinaldas guli ant lovos, o aplink jį visokių dydžių aparatai, skleidžiantys skirtingus, bet monotoniškus garsus. Prie krūtinės prijungti laideliai, iš burnos kyšo vamzdelis. Nusuku akis, nebegalėdama jo tokio matyti.

Prieš išvežant Reinaldą į operacinę atėjo daktaras Šulcas, pamatęs mane nusišypso.

– Kaip Karolis? – paklausu aš jo drebančiu balsu.

Jis linkteli galvą atsakydamas, suprantu, kad operacija pavyko. Pritardamas jis dar iškelia nykščius į viršų.

– Galiu jį pamatyti?

– *Later, later* (angliškai – Vėliau, vėliau), – lyg ir supratau jį. Reikės susirasti Karolio palatą kai lauksiu žinių iš sūnaus operacinės. Žvilgteliu į laikrodį, nuo atvykimo į Vokietiją praėjusios dvylika valandų. Kur jos dingo? Aš nei valgiau, nei gėriau, nei laiko apie tai galvoti turėjau. Ryt Kalėdos...

Dar po aštuonių valandų vaikščiojimo koridoriais ir drybsojimo ant žemės, prie operacinės durų, pamatau pro jas išeinantį raudonplaukį daktarą. Jo plati kakta ap-rasojusi prakaitu, po akimis ratilai. Iš tolo bandau suprasti jo išraišką – ar operacija pavyko? Drebančiom kojom prieinu arčiau ir klausiamai žiūriu į jį. Jis suneria pirštus sau prie krūtinės ir išsišiepia:

– *Cielo* (isp. – dangau).

Vėliau aš sužinau, kad operacija buvo itin sudėtinga, kad mano sūnelio organizmas

jau buvo bepasiduodantis, bet kai jam įdėjo dalį Karolio kepenų, jis stebuklingai atgavo jėgas. Po operacijos, žinoma, dar reikės sveikti, bet grėsmė jo gyvybei nebegresia.

Kai jau pamačiau sūnų be prijungtų aparatų, palaimingančiai miegantį, apsiraminau. Nuėjau aplankyti Karolio. Jo palata šviesi, ant langų plaikstosi užuolaidos, lova plati ir atrodo tokia patogi, kad atsigulus ant jos, šalia miegančio mylimojo, iškart užmigčiau ir aš. Paglostau jo plaukus, perbraukiu pirštu per lūpas, pajuntu barzdą.

– *Feliz Navidad* (isp. Linksmų Kalėdų), – išgirstu jo balsą.

– Linksmų Kalėdų, brangusis.

– Myliu tave, – ištaria jis ir atsimerkia. – Noriu, kad į Lietuvą grįžtume kartu, kad tu ir Reinaldas grįžę apsigyventumėte pas mane.

– Tai jau dvigubas stebuklas šioms Kalėdoms, – pasakau aš ir apiberiu jį bučiniais.